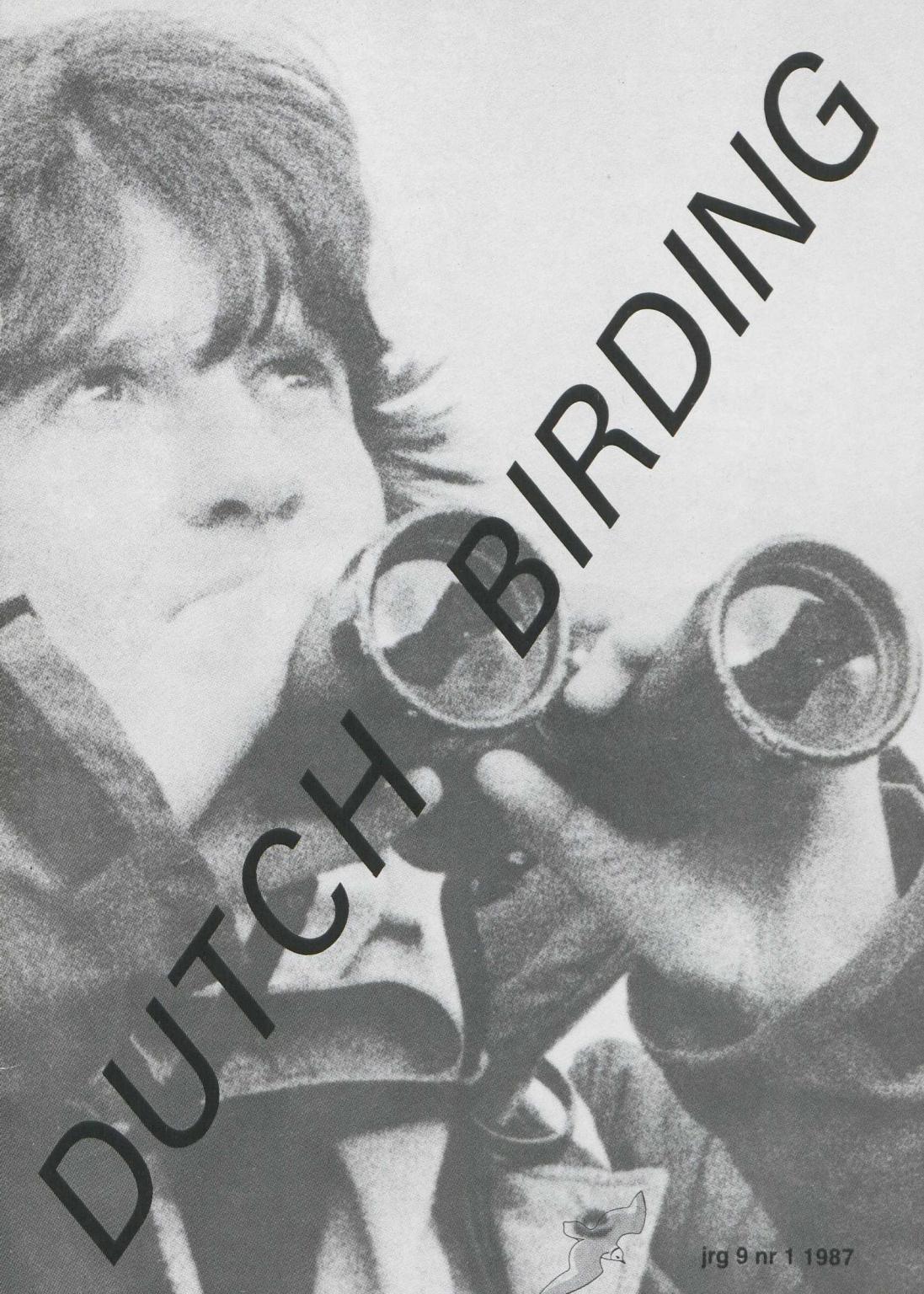

DUTCH BIRDING

jrg 9 nr 1 1987

dutch birding

redactieadres
Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam (020-235049)

redactie
Arnoud van den Berg, Kees Hazevoet, Edward van IJzendoorn, Dirk Moerbeek, Hans Schekkerman, Rombout de Wijs

fotografisch redacteur
René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel (010-4508879)

medewerkers
Hans Gebuis, Guus Hak, Andreas Helbig, Anthony James, Arie de Knijff, Karel Mauer, Piet Munsterman, René van Rossum, Fred Vogelzang

vormgeving
Dirk Moerbeek

advertenties
Enno Ebels (015-141652)

abonnementen
f 30 (Nederland) of BF 550 (België en Luxemburg) per jaar. Overige landen f 40. Postrekening 41 48 343 ten name van Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam. Bankrekening 54 93 32 065 van de ABN Bank (Amsterdam) ten name van Dutch Birding Association. Postrekening België 000-1592468-19 ten name van Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

Voor inlichtingen, abonnementen, adreswijzigingen en klachten kan men zich schriftelijk wenden tot: Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

Dutch Birding is het driemaandelijks tijdschrift van de Dutch Birding Association. Het publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie, verspreiding en verplaatsing van vogels in Nederland en België en elders in het Palearctisch Gebied. Het publiceert ook mededelingen over het gedrag van vogels.

© Stichting Dutch Birding Association 1987. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2828.

Drukkerij Rob Stolk BV, Gerard Doustraat 16, 1072 VP Amsterdam

King Bird Tours

P.O. BOX 196
PLANETARIUM STATION
NEW YORK, NY
10024 U.S.A.
(212) 866-7923

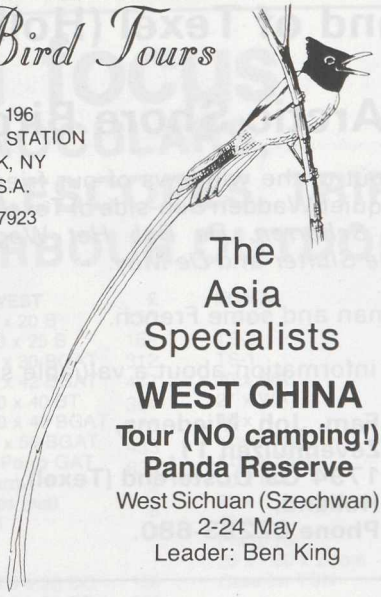

Why not go to Asia with the people who know it best?

Write for itineraries

The Asia Specialists

WEST CHINA
Tour (NO camping!)
Panda Reserve
West Sichuan (Szechwan)
2-24 May
Leader: Ben King

1987
BIRDING TOURS

NORTH INDIA
2-26 Jan.
Leader: Ben King

PHILIPPINES
Palawan/Mindanao/Luzon
12 Feb.-9 Mar.
Leaders: Ben King,
Tim Fisher

INDONESIA
Halmahera/Sulawesi
24 Jul.-16 Aug.
Leaders: Ben King
Dennis Yong

BEVER ZWERFSPORT

Een goede tocht begint bij een goede uitrusting

Bij lichtgewicht kampeer-, kano-, bergsport-, wintersport- en expeditie-specialist. Bij Bever Zwerfsport vindt u een enorme keus lichtgewicht tenten (o.a. uit eigen Mentora-atelier; koepeltenten, tentenshow in Den Haag, R'dam, Arnhem). **130** rugzakmodellen; slaapzakken - dons van hoge kwaliteit, synthetisch, keus voor iedereen; Wind - regen - warmte-kleding (Tenson, Helly Hansen, Fjällräven); Berg(wandel)schoenen uitsl. topmerken; etc. etc.

DEN HAAG	ROTTERDAM	UTRECHT	ARNHEM	
Calandplein 4	Adm. de Ruyterweg	Balijelaan 12	Utrechtsestr. 5	Zomer/winter-katalogus op aanvraag.
030-883700	010-4134914 L33	030-896262	085-421989	

WOLF TRAIL Avontuur in het spoor van de wolf.

Wolftrail is een nieuwe reisorganisatie die een programma biedt met aktieve en avontuurlijke vakanties. Vraag de 2 programma's aan of kom eens langs.
Avontuurlijke vakanties '87: Ardennen, Argentinië, Corsica, Griekenland, IJsland, etc.
Bergsport- en skiprogramma '87: klimcursussen, tourskiën, bergwandelen.
Calandplein 4, 070-808464 DEN HAAG

BEVER BOEK & KAART

Topografische kaarten, boeken, reisverslagen, reisgidsen, klimgidsen, buitensport-tijdschriften. Kom eens rondneuzen of de speciale BB&K-katalogus, f3,- giro 4727680.
DEN HAAG Calandplein 4, 070-885839 (Boekenhoeken in de filialen)

Wadden Sea Island of Texel (Holland)

Migration of Arctic Shore Birds

can almost be observed from out of the windows of our friendly, well equiped holiday houses on the quiet Wadden Sea-side of Texel, near the famous bird reserves of *De Schorren, De Bol, Het Wagejot* and *Dijkmanshuizen* and close to *De Slufter* and *De Muy.*

We speak English, Dutch, German and some French.

Please ask for any further free information about a valuable stay with

Fam. Joh. Miedema,
Zevenhuizen 11,
1794 GJ Oosterend (Texel),
Holland.
Phone 02223-680.

In september 1987 verschijnt:
Cramp: Handbook of the birds of Europe vol. 5 Larks to Thrushes prijs: ca. f 260,—.
Reserveer tijdig!

Academische Boekhandel en Antiquariaat

WRISTERS

Guldenstraat 20 (Grote Markt)
9712 CE Groningen.
Tel. 050-185218

in focus

BINOCULARS, TELESCOPES, TRIPODS AND BARBOUR OUTDOOR CLOTHING

204 HIGH STREET
Barnet, Herts.
England EN5 5SZ
01-449-1445

ZEISS WEST	£
Dialyt 8 x 20 B	155
Dialyt 10 x 25 B	169
Dialyt 8 x 30 BGAT	312
Dialyt 7 x 42 BGAT	417
Dialyt 10 x 40 BT	364
Dialyt 10 x 40 BGAT	373
Dialyt 8 x 56 BGAT	433
15 x 60 Porro GAT	633
Rainguard	4
Eye Cups (set)	8
Lanyard	3

LEITZ	
Trinovid 8 x 20 BC	152
Trinovid 8 x 20 BCA	165
Trinovid 10 x 25 BC	165
Trinovid 10 x 25 BCA	173
Trinovid 8 x 30 BA	300
Trinovid 8 x 40 BA	378
Trinovid 10 x 40 B	317
Trinovid 10 x 40 BA	387
Trinovid 10 x 40 BAN	352
Trinovid 7 x 42 BA	387
Case for miniature	11
Soft case for 10 x 40	26
Hard case for 10 x 40	32
Eye Cups (set)	9
Rainguard	4
Lanyard	6

NIKON	
8 x 30 ZCF	165
10 x 35 ZCF	181
Spoting Scope 20 x 60	234
Field Scope 20 x 60 ED	425
30 x Eye Piece	50
40 x Eye Piece	50
Photo Kit	136
Lens Hood	9
Filter Kit	12

CARL ZEISS JENA	
Deltrintem 8 x 30	48
Binoctem 7 x 50	69
Dekarem 10 x 50	78

KOWA	£
7 x 21	73
TS-2	115
TS-1	134
20 x WA	35
27 x WA	35
40 x	30
Kowa TSN1	207
Kowa TSN2	195
20 x WA	61
25 x	40
40 x	40
Photo Kit	61
20 x - 60 x Zoom	90
Case for TSN	17

OPTOLYTH	
Alpin 8 x 30 BGA	147
Alpin 8 x 40 BGA	156
Alpin 10 x 40 BGA	160
Alpin 7 x 42 BGA	162
Alpin 10 x 50 BGA	178
Optolyth 22 x 60 BGA	169
Optolyth 30 x 75 BGA	252
Optolyth 30 x 80 BGA	280
Optolyth TB80 Body	249
20 x Eye Piece	45
30 x Eye Piece	48
40 x Eye Piece	49
Case for Optolyth	30

BUSHNELL	
Spacemaster Body	112
15 x - 45 x Zoom	43
22 x WA	25
Case	13

OPTICRON	
HR Body 60mm	95
HR Body 60mm 45°	117
20 x - 60 x Zoom	45
22 x WA	23
Case	13
Elite 9 x 35	136
Elite 10 x 50	221

HABICHT	£
8 x 30 WM	239
8 x 30 WMGA	300
7 x 42 WM	230
7 x 42 WMGA	295
10 x 40 Diana	260
10 x 40 Diana GA	326
30 x 75 GASF	338

SLIK	
Slik Master D2	60
Slik 88	52
Slik Black Diamond	60
Slik SL 67	83
Slik Tripod Strap	6

BARBOUR JACKETS

Flyweight	
Durham Unlined	43
Lightweight	
Gamefair Lined	58
Border Lined	67
Heavyweight	
Northumbria Lined	73

Sizes 86 91 102 112 117 cm.
Please state size with order.

HOW TO ORDER

By mail. Just list the items you require with the correct remittance on a sterling draft or credit number (master card/access or visa) and we will despatch goods by return insured post. Please add £ 5.00 to help cover post & packing cost.

By phone. Just quote your credit card number and home address and we will post direct.

All goods on 14 days approval.

PLEASE NOTE ALL PRICES EXCLUDE U.K. V.A.T. BUT WILL BE SUBJECT TO DUTCH V.A.T

Advertentieruimte aangeboden door *Dutch Birding*

argus

kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer

De stem van sprakeloze dieren

Neem een abonnement voor f 20,– per jaar op ons uiterst informatieve blad Argus.

Stichting Kritisch Faunabeheer
Postbus 76, 1243 ZH 's-Graveland

TE KOOP — Complete Novoflex uitrusting met o.a. 280 en 900 mm lens + Olympus OM 2N camera & toebehoren. Tel 02518-55199.

SPECIAL OFFER

Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift (Journal of the Danish Ornithological Society)

DOFT is the only scientific ornithological journal in Denmark. We publish papers on ornithological research especially in Denmark and Greenland. At least two issues of at least 80 papers each are published annually. Several papers are in English, and all papers include English summaries.

At present, you have to be a full member of the Danish Ornithological Society to receive our scientific journal. Membership is 200/220 D.kr annually; this price, however, includes subscription to our popular magazine FUGLE as well.

As subscription prices have risen so much recently, and as many of our foreign members probably are not interested in FUGLE, we have made a special offer to all present foreign members and hopefully many new subscribers to the DANSK ORNITHOLOGISK FORENINGS TIDSSKRIFT.

Europe (outside Scandinavia), surface mail D.kr. 80.00 (approx, £5)
Overseas air mail D.kr. 100.00 (approx. $10)

Payment should be made on giro account no 7 00 08 39 to Dansk Ornithologisk Forening, Vesterbrogade 140, DK-1620 Copenhagen V, Denmark.

Spelregels voor vogelaars

De meeste vogelaars vinden het leuk om een zeldzame vogel te zien. Sommigen maken er in het bijzonder hun hobby van zelf zeldzaamheden te ontdekken of die van anderen te gaan bekijken. Tegenwoordig kan men vrij spoedig na het bekend worden van de ontdekking van een bijzondere soort 10-tallen belangstellenden bij de vogel aantreffen. Binnen enkele dagen of in het weekend kunnen nog enkele 100-en volgen, vooral wanneer de vogel zich ophoudt op een bekend vogelkijkpunt. Voor de buitenstaander of de lokale vogelaar is het soms even wennen als zijn territorium plotseling door jachtige figuren met grote kijkers wordt betreden. De ontdekker van een zeldzaamheid is over het algemeen geneigd andere vogelaars van zijn waarneming deelachtig te maken. De vruchten hiervan zijn bekend: het komt de documentatie van het geval ten goede, het kan een leerzame ontmoeting zijn met een ongewone soort en — last but not least — er wordt veel plezier aan beleefd. De bezoekers zijn de ontdekker dan ook altijd dankbaar en gedragen zich doorgaans op gepaste wijze. Met de toename van het aantal vogelaars dat op een zeldzaamheid afkomt, stijgt echter ook de kans dat de belangen van andere vogels, dieren of planten of van andere vogelaars in het gedrang komen. Er bestaat zowel een individuele als een collectieve verantwoordelijkheid dit te voorkomen. Het overgrote deel van de soortenjagers, vogelfotografen en andere belangstellenden weet met zijn normale, gezonde verstand problemen te vermijden, niet alleen uit respect voor de natuur of andere mensen maar ook uit een zeker eigen belang. Onvoorzichtigheid of onverschilligheid van één individu of enkelen kan immers gevolgen hebben voor de reputatie van de gehele groep en er bijvoorbeeld in resulteren dat waarnemingen geheim worden gehouden. In het belang van de vogels èn de vogelaars is het daarom nuttig zich te realiseren welke spelregels problemen kunnen voorkomen. De volgende richtlijnen werden samengesteld na discussie en overleg met verschillende vogelaars die ervaringen opdeden bij zeldzaamheden.

1 Houdt voldoende afstand tot de vogel zodat deze niet wordt verstoord. Bedenk dat een vogel het beste kan worden bekeken als deze zich op zijn gemak voelt. Ga niet dichterbij dan anderen en doe liever een stapje terug dan een stap naar voren. Een telescoop kan in deze goede diensten bewijzen. Andere vogelaars die later arriveren krijgen zo ook een kans de vogel te zien. Fotografen dienen zich ervan te verzekeren dat hun acties anderen èn de vogel niet hinderen. In het belang van de documentatie van een geval kan — na overleg — een enkele fotograaf soms worden verzocht meer naderbij te gaan dan anderen om foto's te nemen. Overigens is ook het maken van tekeningen of schetsen aan te bevelen.

2 Betreedt niet zonder meer voor publiek gesloten terreinen zoals reservaten, landgoederen, tuinen, weilanden en dergelijke. Vraag toestemming van de eigenaar of beheerder, wees tactvol en leg de situatie uit. In de meeste gevallen blijkt men zeer geïnteresseerd te zijn en wordt volop medewerking verleend.
3 Laat de ontdekker en degenen die vertrouwd zijn met de situatie ter plaatse aanwijzingen geven die verontrusting van andere vogels en dieren of schade aan het terrein voorkomt. Laat het doorgeven van het nieuws telkens duidelijk van dergelijke aanwijzingen vergezeld gaan. Wees behulpzaam bij het treffen van maatregelen om de belangstelling in goede banen te leiden.
4 Wees geduldig en terughoudend wanneer de vogel zich niet dadelijk vertoont of wat verder weg zit dan gewoonlijk. Blijf ook rustig als de vogel zich plotseling naar een andere plek in de buurt verplaatst; zorg dat de vogel zich ook daar op zijn gemak voelt.
5 Bedenk dat iemand die een eind onderweg is geweest of een vrije dag genomen heeft om een bepaalde vogel te zien, misschien onder grotere spanning staat dan uzelf. Schroom echter niet vogelaars over hun gedrag aan te spreken indien zij er blijk van geven de spelregels niet te kennen.

Het Bestuur van de Dutch Birding Association

Voorkomen, herkenning en status van flamingo's in Nederland

Arnoud B van den Berg

De aanwezigheid van drie Flamingo's *Phoenicopterus ruber* van de Euraziatische ondersoort *P r roseus* in het Oostvoornse Meer Zh van 13 januari tot ten minste 24 februari 1985, was aanleiding om het voorkomen van flamingo's in Nederland te onderzoeken. Na oproepen in *Dutch Birding, Veldornitologisch Tijdschrift* en *Het Vogeljaar* met het verzoek waarnemin-

[*Dutch Birding* 9: 2-7, maart 1987]

1 Euraziatische Flamingo's *Phoenicopterus ruber roseus,* Oostvoornse Meer, Zuidholland, februari 1985 *(Arnoud B van den Berg)*

gen in te zenden, werden voor de periode 1975-84 *c* 100 gevallen ontvangen van in totaal *c* 600 vogels.
Sinds 1978 worden groepen van meer dan 30 exemplaren waargenomen. Deze bevinden zich in het najaar en de winter in de Grevelingen en de Oosterschelde en in het voorjaar in de Lauwersmeer. Dit zou er op kunnen wijzen dat de vogels in het Deltagebied overwinteren en begin maart noordwaarts naar de Waddenkust trekken. Er werden weinig gevallen uit juni-september gemeld. Mogelijk verblijft een deel van de vogels dan buiten Nederland. De meeste waarnemingen betroffen flamingo's waarvan de (onder)soort niet werd vastgesteld of waarvan de determinatie niet door een beschrijving of foto werd gedocumenteerd.
Omdat alle soorten flamingo's in Europa in gevangenschap worden gehouden en als ontsnapte vogels in wilde staat kunnen voorkomen, lijkt het nuttig de kenmerken samen te vatten.

herkenning van flamingo's
Er bestaan vijf soorten flamingo's waarvan er één twee ondersoorten heeft: de Euraziatische Flamingo in zuidelijk Europa, Afrika en westelijk Azië; de Caraïbische Flamingo *P r ruber* in het Caraïbisch gebied, Venezuela en Yucatan, Mexico; de Chileense Flamingo *P chilensis* in zuidelijk Zuid-Amerika; de Kleine Flamingo *P minor* in Afrika; de Andes Flamingo *Phoenicoparrus andesi* en de James Flamingo *P jamesi* beide in het Andesgebergte, Zuid-Amerika.

De Euraziatische/Caraïbische Flamingo is de grootste van de vijf soorten en de Kleine Flamingo de kleinste. Bij alle soorten bestaat er veel individuele variatie in grootte die onder andere sexueel bepaald wordt. De kleur van het verenkleed is variabel en kan verbleken bij een onvolledig voedselaanbod. De Caraïbische is in tegenstelling tot de andere (onder)soorten meer oranje dan roze getint en is ook op de kop, hals, boven- en onderdelen oranjeroze. De Andes Flamingo wordt gekenmerkt door het ontbreken van de verlengde roze schouderveren waardoor bij een staande vogel de zwarte slagpennen als een opvallende zwarte driehoek zichtbaar blijven.
De belangrijkste kenmerken betreffen de naakte delen. De Euraziatische Flamingo heeft een zuurstokroze (soms witachtige) snavelbasis. De naakte huid op de kop rond de snavel (onbevederd voorhoofd, teugel en kin) heeft de zelfde roze kleur als de snavelbasis. Er is minder zwart op boven- èn ondersnaveleinde dan bij de Caraïbische en alle andere soorten. De afstand van het neusgat tot het zwart van het snaveleinde is daardoor bij de Euraziatische het grootst. Het zwart van de bovensnavel reikt niet tot op de kromming van de snavel.
De Chileense Flamingo heeft een witachtige snavelbasis. Deze soort heeft duidelijk meer zwart op het snaveleinde dan beide eerder genoemde ondersoorten. Het zwart reikt op de bovensnavel tot op of voorbij de kromming. De ondersnavel is in tegenstelling tot bij de Euraziatische en Caraïbische Flamingo voor meer dan de helft zwart. Lateraal reikt het zwart tot onder de voorkant van het neusgat.
De Kleine Flamingo is de enige flamingo met een geheel donkere, vrij kleine snavel.
Jonge exemplaren van bovengenoemde soorten hebben meestal een grijze snavel waarin bij volgroeide vogels in het eerste kalenderjaar reeds de specifieke zwartverdeling is te zien.
De Andes Flamingo, die net als de James Flamingo slechts zelden in gevangenschap wordt gehouden, heeft van alle flamingo's het meeste zwart op de overigens lichtgele snavel. Het zwart reikt op de bovensnavel voorbij de kromming en op de ondersnavel zelfs tot de snavelbasis.
De James Flamingo heeft een kleine zwarte punt aan de vrij kleine gele snavel. Het zwart onderaan de snavel loopt in een punt tot aan de snavelbasis. Deze soort heeft een opvallend donker masker rond de snavel en een donkere teugel.
De poten van de Euraziatische Flamingo zijn evenals die van de Kleine Flamingo geheel roze. De Caraïbische Flamingo heeft een grijze waas op de roze poten terwijl de heller roze knieën iets contrasteren. De Chileense Flamingo heeft lichtgrijze poten (zonder roze waas) met opvallend contrasterende oranjeroze knieën, tenen en vliezen. Jonge flamingo's van deze vier (onder)soorten hebben grijze poten met vaak donkerder knieën, tenen en vliezen.
De Andes en James Flamingo worden gekenmerkt door het ontbreken van de achterteen. De Andes Flamingo heeft gelige poten en de James Flamingo donker bruinrode.

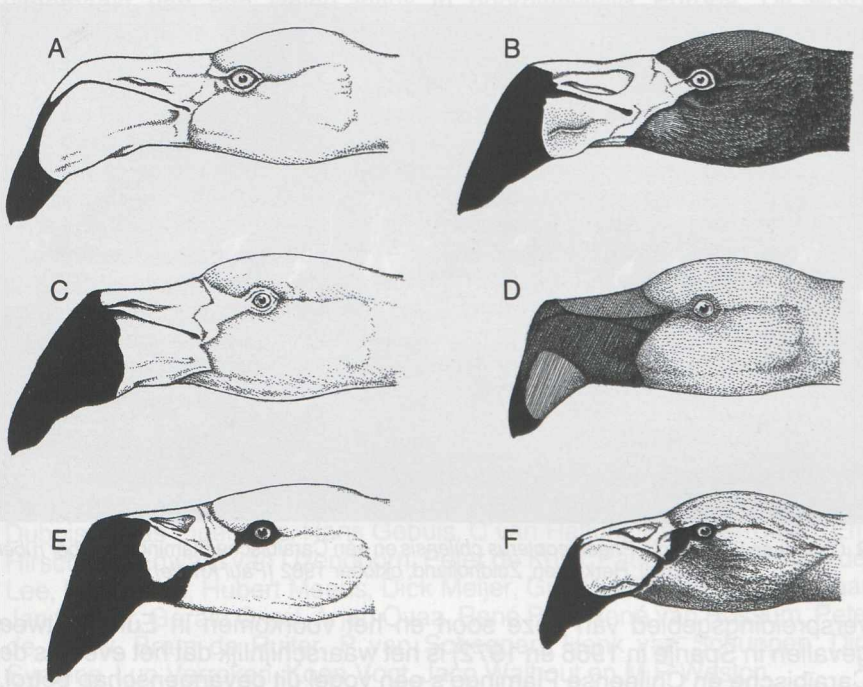

FIGUUR 1 **A** Euraziatische Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* **B** Caraïbische Flamingo *P ruber ruber* **C** Chileense Flamingo *P chilensis* **D** Kleine Flamingo *P minor* **E** Andes Flamingo *Phoenicoparrus andesi* **F** James Flamingo *P jamesi (Karel A Mauer)*

voorkomen en status in Nederland

Bijna alle in Nederland gedetermineerde flamingo's bleken Chileense te zijn. Deze soort leeft onder andere in zeer koud milieu hoog in het Andesgebergte en blijkt in het Nederlandse klimaat goed te gedijen. Gezien de hoge levensverwachtingen van flamingo's, te weten 15 tot 44 jaar (Kear & Duplaix-Hall 1975), is het waarschijnlijk dat de thans in Nederland voorkomende groepen zijn samengesteld uit individuen die op verschillende plaatsen en momenten zijn ontsnapt of losgelaten en elkaar in de loop van de tijd hebben gevonden. Ook werden vaak in gezelschap van Chileense enkele Caraïbische Flamingo's vastgesteld. Deze wordt van alle flamingo's vermoedelijk het meest in gevangenschap gehouden ofschoon het na de James Flamingo de zeldzaamste ter wereld is (Kear & Duplaix-Hall).
Van de Kleine Flamingo werd tot en met 1985 slechts één geval bekend, namelijk op 12 september 1985 op het strand te IJmuiden Nh. Gezien het

2 Chileense Flamingo's *Phoenicopterus chilensis* en één Caraïbische Flamingo *P ruber ruber* (rechts), Herkingen, Zuidholland, oktober 1982 *(Paul Knolle)*

verspreidingsgebied van deze soort en het voorkomen in Europa (twee gevallen in Spanje in 1966 en 1972) is het waarschijnlijk dat het evenals de Caraïbische en Chileense Flamingo's een vogel uit gevangenschap betrof. De soort wordt minder in gevangenschap gehouden dan de Euraziatische/ Caraïbische en de Chileense Flamingo hoewel het verreweg de talrijkste flamingosoort ter wereld is (Kear & Duplaix-Hall).
De (kostbare en zeldzame) Andes en James Flamingo werden tot op heden niet vrij rondvliegend in Nederland aangetroffen.
Gedurende de periode 1975-84 werden geen Euraziatische Flamingo's in Nederland vastgesteld. In 1985 werd behalve het drietal van het Oostvoornse Meer, op 13 en 14 oktober een juveniele vogel gezien op de Maasvlakte Zh die vrijwel zeker uit Diergaarde Blijdorp te Rotterdam Zh afkomstig was. Vóór 1975 werden regelmatig gevallen van de Euraziatische Flamingo gemeld. De Commissie voor de Nederlandse Avifauna (1970) vermeldt er 27. In het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden Zh bleken twee in Nederland verzamelde exemplaren aanwezig te zijn. Het betreft een exemplaar van 15 november 1908 te Cornwerd Fr en een van 20 november 1940 te Petten Nh. In het Texels Museum bevindt zich een exemplaar dat op 29 december 1961 te De Koog op Texel Nh werd verzameld. Het geringe aantal gedurende de laatste jaren houdt wellicht verband met het feit dat in Nederland de Vogelwet 1936 het houden van Euraziatische Flamingo's in gevangenschap verbiedt. Mede door het ontbreken van vervolgwaarnemingen acht ik de mogelijkheid reëel dat de drie vogels van het Oostvoornse Meer in 1985 van wilde herkomst waren en hier op eigen kracht arriveerden. Mogelijk hebben ze deel

uitgemaakt van een kleine influx in noordwestelijk Europa. Dit wordt ondersteund door andere waarnemingen uit begin 1985 van twee adulte vogels in de Nissum Fjord, Denemarken *(Fugle:* 4: 6-7, 1985) en van twee adulte en twee onvolwassen exemplaren op 16 april 1985 tussen Malmö en Höganäs, Zweden *(Vår Fågelvärld* 44: 254, 1985; Erik Hirschfeld *in litt).* Het is onwaarschijnlijk dat in 1985 vogels uit Frankrijk of Spanje naar noordelijk Europa kwamen. Van de betreffende populaties werden gedurende de strenge winter van 1984/85 geen noordwaartse bewegingen vastgesteld (Philippe Dubois *in litt).* Het ligt meer in de rede dat ze van de *c* 20 000 exemplaren grote kolonie bij het Tengiz Meer in Kazakhstan afkomstig waren (cf M P Kahl *in* Kear & Duplaix-Hall). In deze eeuw werden noordwaartse invasies opgemerkt in 1906, 1907 en 1935 van (meestal onvolwassen) vogels uit Kazakhstan en in 1924 en 1933 uit Frankrijk (Bauer & Glutz von Blotzheim 1966). Exemplaren werden tot 60N waargenomen (Kahl *in* Kear & Duplaix-Hall).

dankzegging

Hierbij dank ik de volgende personen voor het toezenden van gegevens: Peter Braam, Wim Breedveld, Guido Davidse, Ruud van Dongen, Philippe Dubois, Klaas Eigenhuis, Hans Gebuis, C van Hattum, Paul Herroelen, Erik Hirschfeld, Edward van IJzendoorn, Peter de Knijff, Paul Knolle, F H van der Lee, M Leopold, Hubert Meeus, Dick Meijer, Gijs Middelman, J W Minnaar, Jan Mulder, Gerald Oreel, Arjan Ovaa, René Pop, René van Rossum, Peter de Rouw, Bram de Ruiter, P van Scheepen, Henk van Schuppen, Dirk Symens, Luc Verroken, Koen Vogt, Jaco Walhout en M R Weston.

summary

OCCURRENCE, IDENTIFICATION AND STATUS OF FLAMINGOS IN THE NETHERLANDS Upon requests, *c* 100 records of flamingos *Phoenicopterus* from the Netherlands during the period 1975-84 were reported. Parties of more than 30 individuals were reported since 1978. In autumn and winter these were mostly from the Delta area in the south-west and in spring from the Lauwersmeer area in the north of the country. It is assumed, therefore, that they show short-distance migration.
Nearly all identified birds were (escaped) Chilean Flamingos *P chilensis,* and to a lesser extent Greater Flamingos of the Caribbean subspecies *P ruber ruber.* The possible genuine wild origin of three Greater Flamingos of the Eurasian subspecies *P r roseus,* present at the Oostvoornse Meer, Zuidholland, from 13 January till 24 February 1985, is dicussed. During the same period, records of this subspecies were reported from Denmark and Sweden. As there are no additional reports for 1985 on the occurrence of this subspecies in the Netherlands, and as no northward movements are known of Mediterranean birds in 1984/85, it is suggested that they might have been part of a small influx of eastern origin.
Identification criteria are given for all six flamingo (sub)species.

verwijzingen

Bauer, K M & Glutz von Blotzheim, U N 1966. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 1. Frankfurt am Main.
Commissie voor de Nederlandse Avifauna 1970. *Avifauna van Nederland.* Tweede druk. Leiden.
Kear, J & Duplaix-Hall, N 1975. *Flamingos.* Berkhamsted.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid

Siberian Water Pipits in Israel

Hadoram Shirihai & Peter R Colston

In November 1984, Hadoram Shirihai caught and ringed *c* 30 unusually dark pipits *Anthus* at Eilat, Israel. The birds had a shorter wing length than Water Pipits *A spinoletta* of subspecies *A s coutellii,* which commonly occurs as a migrant and winter visitor to Israel. These smaller, darker pipits showed strong black streaking or spotting to the underparts, a feature more reminiscent of Meadow Pipit *A pratensis* than of Water Pipit. HS identified them as unusual Water Pipits on the assumption that they were of a small eastern subspecies. He was unable to attribute a name to them because of a lack of references in the literature.

However, in December 1984 Krister Mild saw several pipits identical to the ringed birds, at Eilat and elsewhere in Israel and identified them as American Water Pipits *A rubescens* of the Siberian subspecies *A r japonicus.* Similar individuals were observed at Eilat subsequently during autumn, winter and spring by HS.

During the autumn of 1985, Per Alström confirmed that these unusually dark pipits were Siberian Water Pipits. In total, 10 individuals were ringed in 1985 and many more were observed in the fields near the ringing station. Several individuals were seen in winter too by HS and others and during the spring of 1986 by PRC, HS and others, while some more were ringed. In early November 1986 several Siberian Water Pipits were seen again.

description

SIZE & STRUCTURE In field, appearing slightly smaller and shorter-tailed than Water Pipit. Bill finer and shorter, more resembling that of Meadow Pipit in shape. Hindclaw rather short.

HEAD & NECK Forehead and crown dark olive with very faint darker streaks. Supercilium whitish, usually quite distinct but sometimes rather ill-defined. Lore pale and unmarked. Eye-ring white and conspicuous. Ear-coverts dark olive-brown, merging into dark olive nape. Usually rather distinct dark moustachial stripe. Sub-moustachial stripe, chin and throat creamy and unstreaked. Malar stripe beginning very faintly but broadening to obvious blackish patch or wedge on side of lower throat.

UPPERPARTS Upperparts uniform dark grey-brown, unstreaked or only faintly so, recalling Olive-backed Pipit *A hodgsoni* of subspecies *A h yunnanensis* but darker and less olive. Uppertail-coverts slightly browner than mantle. In spring, upperparts uniform olive-grey and unstreaked.

UNDERPARTS Breast more heavily spotted or streaked black than in any subspecies of Water Pipit, with longer, blackish-brown streaking down flank, resembling Meadow or Red-throated Pipit *A cervinus.* Remainder of underparts pale buff to whitish. In spring, more pinkish-buff below with strongly streaked

[*Dutch Birding* 9: 8-12, maart 1987]

3-4 Siberian Water Pipit *Anthus rubescens japonicus,* Israel, November 1985 *(Hadoram Shirihai)*

flank and lighter spotting across chest.
WING & TAIL Remiges and greater and median coverts very dark grey-brown; greater and median coverts tipped creamy, creating two obvious wing-bars in first-year birds, less obviously so in adults; lesser coverts dark grey-brown as upperparts; tertials with distinct pale edges. Tail dark with white wedge on outermost pair and shorter wedge on second outermost pair, sometimes also white tip to r4.

BARE PARTS Bill mainly dark grey with paler, yellow base to lower mandible. Leg yellowish to reddish-brown, darker than in Red-throated or Meadow Pipit but invariably paler than in Water Pipit of subspecies *A s coutellii.* Hindclaw blackish.
VOICE Call high, short *tsipp* or *tsiit,* lacking shrill quality of call of Water Pipit and more like Meadow Pipit, though higher pitched and more squeaking.
MEASUREMENTS See table 1.

TABLE 1 Measurements of *Anthus rubescens japonicus* and *A spinoletta coutellii* at Eilat, Israel, during autumn 1984 and autumn 1985. Figures refer to mean, standard deviation, number, range. (1) adult, (2) first winter, (3) second year.

	A r japonicus			(N=35)	*A s coutellii*		(N=11)
wing	(1)	84.9	(0.3;12)	80.5-89	90.5	(1.8;5)	87.5-92
"	(2)	84.2	(1.9;20)	81-88	90.5	(0.5;3)	90-91
"	(3)	82.0	(1.4; 2)	81-83	87.7	(2.1;3)	86-90
tail	(1)	65.0	(1.8; 4)	63-67	69.0	(2.8;2)	67-71
"	(2)	63.8	(3.6; 5)	60.5-69	65.5	(0.7;2)	65-66
"	(3)	59.5	(3.5; 2)	57-62	64.3	(3.1;3)	61-67
bill (from skull)	(1)	15.6	(0.5; 4)	15.0-16.1	17.6	(0.8;2)	17-18.2
"	(2)	16.0	(0.4; 5)	15.5-16.5	17.4	(0.8;2)	16.8-18
"	(3)	17.5	(0.4; 2)	17.2-17.7	18.3	(0.3;3)	18.1-18.6
tarsus	(1)	21.4	(0.5; 4)	20.8-21.9	24.6	(0.6;2)	24.1-25
"	(2)	22.5	(1.0; 5)	21.3-23.5	25.0	(0.7;2)	24.5-25.5
"	(3)	22.2	(1.1; 2)	21.4-23	24.0	(0.6;3)	23.3-24.4
hind claw	(1)	11.2	(0.3; 3)	11-11.5	11.8	(-;1)	11.8
"	(2)	10.5	(2.1; 2)	9-11.9	11.0	(0.7;2)	10.5-11.5
"	(3)	—	—	—	11.3	(1.4;3)	10.1-12.8
weight	(1)	17.7	(1.9;10)	15-20	18.5	(1.8;3)	17-20.5
"	(2)	18.0	(1.2;23)	16-21	23.0	(1.7;3)	21-24

occurrence at Eilat

The observations at Eilat in 1984-85 suggest that the first Siberian Water Pipits arrive during the first half of November, while most birds pass through during that month. Up to 60 birds, presumably wintering, were seen in the first week of December 1985. Spring departure occurs during early to mid March, with a few birds lingering to the end of the month. The favoured areas at Eilat are the northern grassy fields close to the ringing station. Sprinkler systems make conditions ideal for Motacillidae, creating muddy patches and shallow pools which attract numerous small flies and other insects on which the birds feed.

distribution

The Siberian Water Pipit is widely distributed in Siberia east of the river Lena and on the Kamchatka peninsula and Sakhalin (Stepanyan 1978). In the Khentey-Chukoysky Mountains, near Lake Baikal, it has a sympatric distribution with Water Pipit of subspecies *A s blakistoni,* with both species

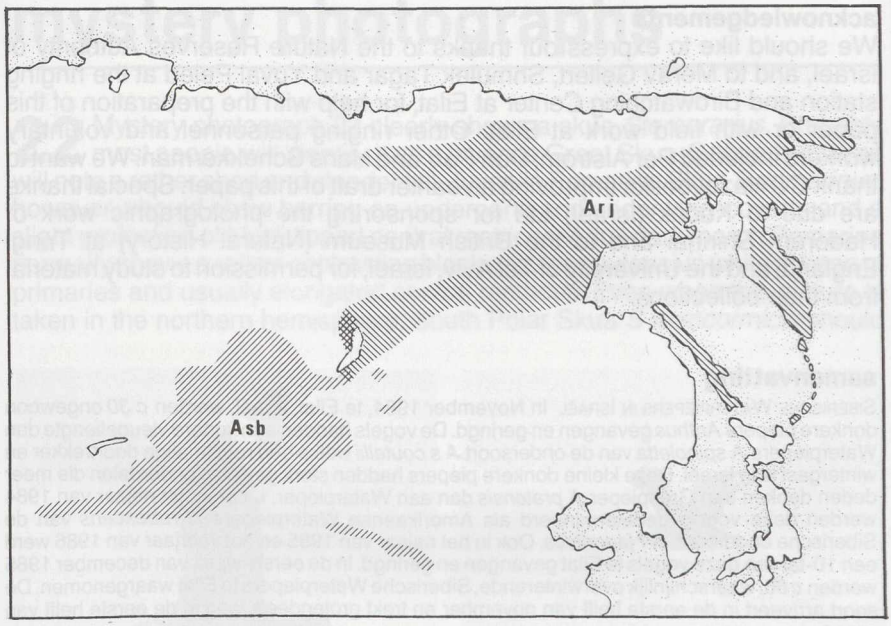

FIGURE 1 Breeding range of *Anthus spinoletta blakistoni* and *A rubescens japonicus*

occupying different niches and occurring at different altitudes (Gusev 1965, Nazarenko 1978, Stepanyan 1983). When studying both species in the field in 1976, Nazarenko did not find any signs of interbreeding, with *A r japonicus* breeding earlier in the season than *A s blakistoni.* They were easily recognized in the field and no hybrids could be found. Of all subspecies of Water Pipit, *A r japonicus* differs most from *A s blakistoni.* Main differences are the upperparts and head, which are dark grey-brown and dark brownish-grey in *A r japonicus* and clear yellowish-brown and light greyish-brown in *A s blakistoni.* In *A r japonicus,* the breast is much more heavily spotted or streaked than in *A s blakistoni* in which the streaking is much paler and much less developed or even absent (Stepanyan 1983). Subsequent investigation of skins in the zoological museums of Leningrad and Moscow confirmed these differences and did not bring to light any hybrids (Stepanyan 1983). The same author remarks that the area of sympatric distribution is probably considerably larger than known until now.

The wintering grounds of Siberian Water Pipit are, according to Vaurie (1959), mainly situated in China and Japan, while it also reaches northern Burma, Indo-China and northern India. In the western Palearctic, there is a single record from Italy in 1960 (Bonfio 1962). An Italian record of 'American Water Pipit *A spinoletta rubescens*' in 1951 (Moltoni 1952) probably also concerned *A r japonicus.*

acknowledgements

We should like to express our thanks to the Nature Reserves Authority of Israel, and to Merav Gellert, Shmulek Tagar and Yuval Peled at the ringing station and Birdwatching Center at Eilat, for help with the preparation of this paper or with field work at Eilat. Other ringing personnel and voluntary workers included Per Alström, Don Parr and Hans Schekkerman. We want to thank C J Hazevoet for improving an earlier draft of this paper. Special thanks are due to Kodak (Israel) Ltd for sponsoring the photographic work of Hadoram Shirihai and to the British Museum (Natural History) at Tring, England, and the University of Tel Aviv, Israel, for permission to study material from their collections.

samenvatting

SIBERISCHE WATERPIEPERS IN ISRAËL In November 1984, te Eilat, Israël, werden *c 30* ongewoon donkere piepers *Anthus* gevangen en geringd. De vogels hadden een kortere vleugellengte dan Waterpiepers *A spinoletta* van de ondersoort *A s coutellii* welke een regelmatige doortrekker en wintergast is in Israël. Deze kleine donkere piepers hadden sterk gevlekte onderdelen die meer deden denken aan Graspieper *A pratensis* dan aan Waterpieper. Later in het najaar van 1984 werden deze vogels gedetermineerd als Amerikaanse Waterpiepers *A rubescens* van de Siberische ondersoort *A r japonicus*. Ook in het najaar van 1985 en het voorjaar van 1986 werd een 10-tal van deze vogels te Eilat gevangen en geringd. In de eerste week van december 1985 werden *c* 60, waarschijnlijk overwinterende, Siberische Waterpiepers te Eilat waargenomen. De soort arriveert in de eerste helft van november en trekt grotendeels weg in de eerste helft van maart.

De Siberische Waterpieper is wijdverbreid in Siberië ten oosten van de rivier de Lena. In de gebergten rond het Baikalmeer komt de soort sympatrisch voor met Waterpiepers van de ondersoort *A s blakistoni* waarvan hij zowel ecologisch als reproduktief gescheiden is. Vermoedelijk is het gebied waar beide soorten naast elkaar voorkomen groter dan tot op heden bekend. Het overwinteringsgebied van de Siberische Waterpieper ligt voornamelijk in China, Japan en zuidoostelijk Azië. In het westelijk Palearctische gebied was de soort voorheen alleen éénmaal (mogelijk tweemaal) in Italië vastgesteld.

references

Bonfio, A 1962. Catturata in Italia una nuova forma di Spioncello: *Anthus spinoletta japonicus*. *Riv ital Orn* 32: 51-54.

Gusev, O K 1965. [New data on the ornithofauna of the Baikal area]. *Ornitologiya* 7: 87-91.

Moltoni, E 1952. Prima cattura accertata per l'Italia di Spioncello americano *Anthus spinoletta rubescens* (Tunstall). *Riv ital Orn* 22: 59-61.

Nazarenko, A A 1978. [On species validity of *Anthus rubescens* Tunstall (Aves, Motacillidae)]. *Zool Shurn* 57: 1743-1745.

Stepanyan, L S 1978. [Status and distribution of the birds of the fauna of the USSR] 2. Passeriformes. Moscow.

——— 1983. [Superspecies and sibling-species in the avifauna of the USSR]. Moscow.

Vaurie, C 1959. *The birds of the western Palearctic. Passeriformes.* London.

Hadoram Shirihai, Birdwatching Center, Nature Reserves Authority, PO Box 774, Eilat, Israel

Peter C Colston, Sub-department of Ornithology, British Museum (Natural History), Tring, Hertfordshire HP23 6AP, UK

mystery photographs

22 Mystery photograph 22 clearly shows a skua *Stercorarius.* Probably most people will identify it as a juvenile Great Skua *S skua,* but some will note a rather short and slender bill. Juvenile Pomarine Skua *S pomarinus,* however, should show barring on underparts and underwing-coverts and a slight projection of blunt-tipped central rectrices. Adult dark morph Pomarine normally shows a rather contrasting black cap, less extensive white at base of primaries and usually elongated central rectrices. Even when this picture is taken in the northern hemisphere, South Polar Skua *S maccormicki* should

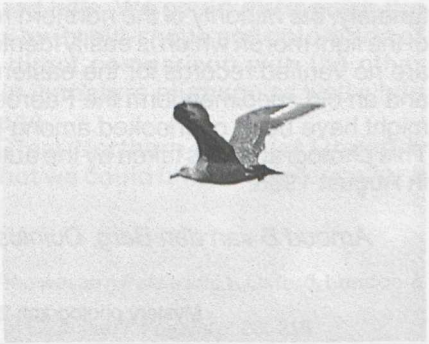

5-6 South Polar Skua *Stercorarius maccormicki,* Washington, August 1986 *(Arnoud B van den Berg)* **7** Pomarine Skua *S pomarinus,* IJmuiden, Noordholland, November 1985 *(Arnoud B van den Berg)* **8** Great Skua *S skua,* Faeroes, July 1985 *(René Pop)*

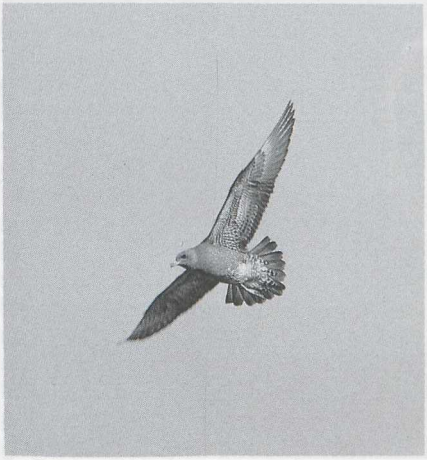

be considered. In a black-and-white photograph, the most obvious difference can not be seen: under good light conditions the cold dark-greyish colour of dark morph adult or juvenile South Polar identifies it from the warmer rufous tinged Great. Nevertheless, the uniformly blackish body colour and the presence of a pale wash on the nape identifies our bird as South Polar Skua. The bill seems dark at the tip and pale at the base, indicating a juvenile. Great Skua is larger and has a slightly deeper and heavier looking bill. Adult Great would show rufous and yellowish streakings of upperparts extending on head, cheeks and throat. Juvenile Great is also not uniformly coloured and shows at least some rufous mottling on underparts.
Recent evidence has shown that South Polar Skua undertakes post-breeding migration to northern parts of the Atlantic and Pacific Oceans, and that in June-October it is common off the North American Atlantic coast. Unfortunately, the minority of the northern records of this Antarctic breeding bird is of the light morph which is easily identified unlike the dark morph. So far, there are no verified records for the eastern Atlantic, but records from Greenland and an old specimen form the Faeroes (24 September 1889) suggest that it might have been overlooked among the numerous Great Skuas.
This photograph was taken by the author *c* 40 km off the coast of Washington in August 1986.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid

Mystery photograph 23. Solution in next issue.

mededelingen

Great Northern Diver with completely pale bill On 7 July 1983, at Jan Mayen (70:53N, 09:02W), Kees Camphuysen and Jan Andries van Franeker observed and photographed an immature Great Northern Diver *Gavia immer* with an entirely pale bill. The bill was heavy, dagger-shaped with down-curved culmen, and entirely pale at the base and on the culmen as well. The bird was accompanied by three other Great Northern Divers with normally coloured bills. We could distinguish the bird from White-billed Diver *G adamsii* by its bill-shape and coloration of ear-coverts and upperparts, and by direct comparison with the other Great Northerns. Of these, two were in immature plumage as well while the third was in adult summer plumage.
A partly pale bill is not unusual in Great Northern Diver (cf Cramp & Simmons 1977, de Heer & Pop 1978) but we could find no reference for a completely pale bill.

references

Cramp, S & Simmons, K E L 1977. *The birds of the western Palearctic* 1. Oxford, London & New York.
de Heer, P & Pop, R 1978. Geelsnavelduiker of IJsduiker? *Vogeljaar* 26: 218.

C J (Kees) Camphuysen, Perim 127, 1503 GB Zaandam

Black-necked Grebe with chestnut-red neck and breast On 30 August 1984, near Lochristi, Oostvlaanderen, Belgium, we observed a peculiar, small grebe *Podiceps.* Because of its chestnut-red lower half of foreneck and breast, other birders had identified it as Slavonian Grebe *P auritus.* However, the steep forehead of the bird, the slightly uptilted, rather thin bill and the greyish ear-coverts with remnants of yellow tufts, convinced us that it was a Black-necked Grebe *P nigricollis.* Apparently, it had started to moult from summer to winter plumage since chin and throat were whitish and the upper half of the neck greyish, while the flanks did not show any red. We visited the site again the next day and watched the bird for several hours through binoculars and telescope down to 30 m distance. Again we saw the chestnut-red breast and lower half of foreneck plus the features typical for Black-necked Grebe. We rejected the possibility of either a hybrid Slavonian x Black-necked Grebe or a bird belonging to the fine-billed eastern Asian populations of Slavonian Grebe (cf Ilyichev & Flint 1985). On 8 September, the grebe was still present. The red of its neck and breast had strongly diminished

now, due to progressing moult to winter plumage. It was accompanied by another Black-necked Grebe in winter plumage.
The only reference to a red-necked mutant of Black-necked Grebe that we could find was in Bauer & Glutz von Blotzheim (1966).

samenvatting

GEOORDE FUUT MET RODE HALS EN BORST In augustus en september 1984 werd bij Lochristi, Oostvlaanderen, een Geoorde Fuut *Podiceps nigricollis* met kastanje-rode borst en onderste helft van voorhals waargenomen. De vogel ruide van zomer- naar winterkleed. Kin en keel waren reeds witachtig en de bovenste helft van de voorhals was grijs als in het winterkleed. Alleen Bauer & Glutz von Blotzheim (1966) noemt deze afwijkende vorm van het zomerkleed.

references

Bauer, K M & Glutz von Blotzheim, U N 1966. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 1. Frankfurt am Main.

Ilyichev, V D & Flint, V E 1985. *Handbuch der Vögel der Sowjetunion* 1. Wiesbaden.

Luc Verroken & Dirk Verroken, Aatstraat 238, 9600 Ronse, Belgium

Probable African Night Heron in Cyprus in April 1984 On 23 April 1984, on a dirt road just west of Yeroskipos, Cyprus, I found a freshly killed Night Heron *Nycticorax nycticorax.* Surprisingly, it was in completely juvenile plumage, showing no signs of having started the post-juvenile moult. Remiges and rectrices were not worn. It had presumably been shot, and the corpse had been run over by cars; the remains were too damaged to collect.
Considering that the find was at the beginning of the Eurasian breeding season of this near-cosmopolitan species, it is highly unlikely that this at least two-months-old bird was of European or Asian origin. It seems reasonable to suppose that it was a dispersing African juvenile which had associated itself with Eurasian conspecifics returning from their winter quarters in sub-Saharan Africa. As indicated by ringing recoveries, most Night Herons passing through Cyprus probably breed in eastern Europe, notably Austria, Hungary and Yugoslavia (Flint & Stewart 1983).
Whether the Cyprus Night Heron was of Egyptian or sub-Saharan origin, is a matter of speculation. In Upper Egypt, the species probably is a rare or scarce breeding resident in the Nile Valley. It is suspected that small numbers breed near Aswân. In addition, breeding is also likely between this place and Qena (Goodman & Meininger *in prep).* During a cruise in the second half of March 1985, Grieve (1985) noted juveniles along the Nile. According to this observer, the presence of juveniles would indicate late winter or early spring breeding of Night Heron in Egypt. However, in the absence of proven winter breeding records, it is equally valid to assume that those juveniles were of Afrotropical origin.

Taking all things into consideration (including the apparent small size of the supposed Egyptian breeding population), it seems more likely that the Cyprus bird originated in tropical Africa rather than in Egypt.
This apparently constituted the first record of an African Night Heron for Eurasia. However, it is possible that such dispersive movements do occur much more regularly than the lack of records suggests. Checking of spring migrant flocks may produce more European or Asian records of juvenile Night Herons apparently fledged somewhere in Africa.
I wish to thank James Hancock, Peter L Meininger, Gordon W Rayner and P Barry Taylor for their help in preparing this note.

references

Flint, P R & Stewart, P F 1983. *The birds of Cyprus.* London.
Goodman, S M & Meininger, P L *in prep. Birds of Egypt.*
Grieve, A 1985. *Swan Hellenic Nile cruise: 13-29 March 1985.* Tring.

Gerald J Oreel, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam

Tricolored Heron on Azores in October 1985 Throughout our stay from 22 to 24 October 1985 at Lajes, Pico, Azores, a Tricolored Heron *Egretta tricolor* frequented the extensive rocky tidal lagoons outside the seawall. It fed chiefly in rock pools at low tide, catching fish by slow stalking, or, more characteristically, by prancing around in an erratic manner, sometimes up to the 'thighs' in water, with the wings raised to form a partial canopy. During the course of our observations, the following description was compiled.

SIZE & SHAPE Proportions similar to those of Little Egret *E garzetta,* but slightly larger with very long slender neck and long bill.
HEAD & NECK Crown dark grey with dark blue-black sheen, becoming reddish towards nape. Ear-coverts reddish-grey. Lore, chin and throat white. Hindneck and side of neck reddish-brown with some greyish mottling. Foreneck white.
UPPERPARTS Bluish-grey, except white rump.
UNDERPARTS Pure white.
WING Remiges bluish-grey as upperparts. Upperwing-coverts grey, broadly tipped reddish-brown. Underwing-coverts pure white.
BARE PARTS Iris yellow. Upper mandible bluish-grey, lower mandible yellowish; gape orange. Leg greenish-yellow.

Because of the reddish-grey ear-coverts, reddish-brown hindneck and side of neck and bluish-grey upperparts, it probably concerned an immature bird (cf National Geographic Society 1983).
This constituted the first record of Tricolored Heron for the western Palearctic. It is one of the most widespread of New World herons, ranging from Long Island to the mouth of the Amazon, including the Gulf of Mexico and the Caribbean, and from California to Peru — some

10-12 000 km of seaboard (Hancock & Elliott 1978). Most of the northern population moves south of the USA by November; there are ringing recoveries from Chile and Panama of birds ringed in South Carolina. The Tricolored Heron on the Azores evidently arrived as part of a large eastward movement of Nearctic migrants in the autumn of 1985, which produced unprecedented numbers of a variety of species in Great Britain and Ireland. That the Azores shared in these arrivals was demonstrated by our observations of a total of 12 Nearctic birds there between 16-27 October 1985: Pied-billed Grebe *Podilymbus podiceps,* Green Heron *Butorides striatus,* Surf Scoter *Melanitta perspicillata,* Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla* (probable), White-rumped Sandpiper *C fuscicollis* (three), Pectoral Sandpiper *C melanotos,* American Whimbrel *Numenius phaeopus hudsonicus,* Spotted Sandpiper *Actitis macularia* (two), in addition to Tricolored Heron, and sightings by Gérald le Grand *(in litt)* of another Green Heron, Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* and Yellow-billed Cuckoo *Coccyzus americanus* (20) during the same period.

Situated in mid-Atlantic, the Azores archipelago is well-placed to receive landfalls of American migrants. Apart from Ring-billed Gull *Larus delawarensis,* which winters regularly in the Azores, there have been some 150 records of about 40 Nearctic species (le Grand 1983). This list includes very few passerines, but is otherwise broadly representative of the American migrants which reach Europe. Only three species recorded on the Azores have yet to be observed elsewhere in the western Palearctic: Little Blue Heron *E caerulea,* one ringed bird

9 Tricolored Heron *Egretta tricolor,* Azores, October 1985 *(John Parrott)*

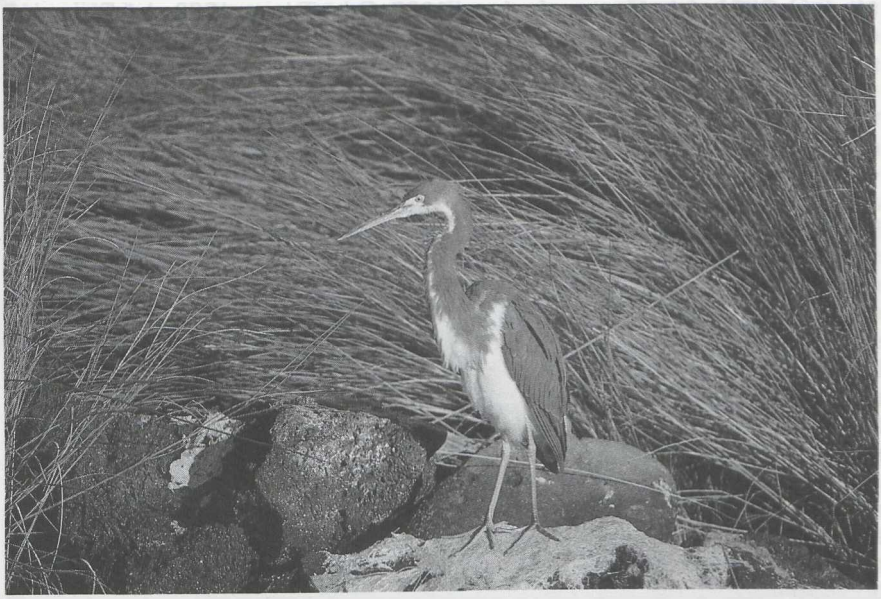

10 Tricolored Heron *Egretta tricolor,* Azores, October 1985 *(John Parrott)*

recovered 28 November 1964 (Dennis 1981), Tricolored Heron, and Great Blue Heron *Ardea herodias, c* 10, appearently ship-assisted, in April-June 1984 (le Grand 1986). Of the remainder, all have been recorded at least as frequently elsewhere in Europe as on the Azores, with the exception of Least Bittern *Ixobrychus exilis* (Azores five, Iceland one) and Green Heron (Azores four, Great Britain two). Indeed the only Nearctic heron to reach Europe at all regularly is American Bittern *Botaurus lentiginosus.*

references

Dennis, J V 1981. A summary of banded North American birds encountered in Europe. *N Am Bird Band* 6: 88-96.

le Grand, G 1983. Bilan des observations sur les oiseaux d'origine Néartique effectuées aux Açores (jusqu'en janvier 1983). *Revista da Univ dos Açores, Serie ciências da Natureza* 4: 73-83.

——— 1986. Great Blue Herons on Azores in April and June 1984. *Dutch Birding* 8: 55-57.

Hancock, J & Elliott, H 1978. *The herons of the world.* London.

National Geographic Society 1983. *Field guide to the birds of North America.* Washington.

John Parrott, The Grey House, Eastend, Chadlington, Oxfordshire OX7 3LX, UK

John Phillips & Viv Wood, 5 Beauchamp Close, Neath Hill, Milton Keynes MK 14 6HZ, UK

Harlequin Duck in Norway in June 1986 On 18 June 1986, Jef Brijs, Jos Elsermans and Staf Elsermans saw an adult male Harlequin Duck *Histrionicus histrionicus* near Vardø, at the northern side of the Varangerfjord, Finnmark, Norway. The duck stayed with a small party of Goosanders *Mergus merganser.* Upon our appearance, the birds flew off but we managed to take a photograph. Despite extensive searching we could not relocate the bird.

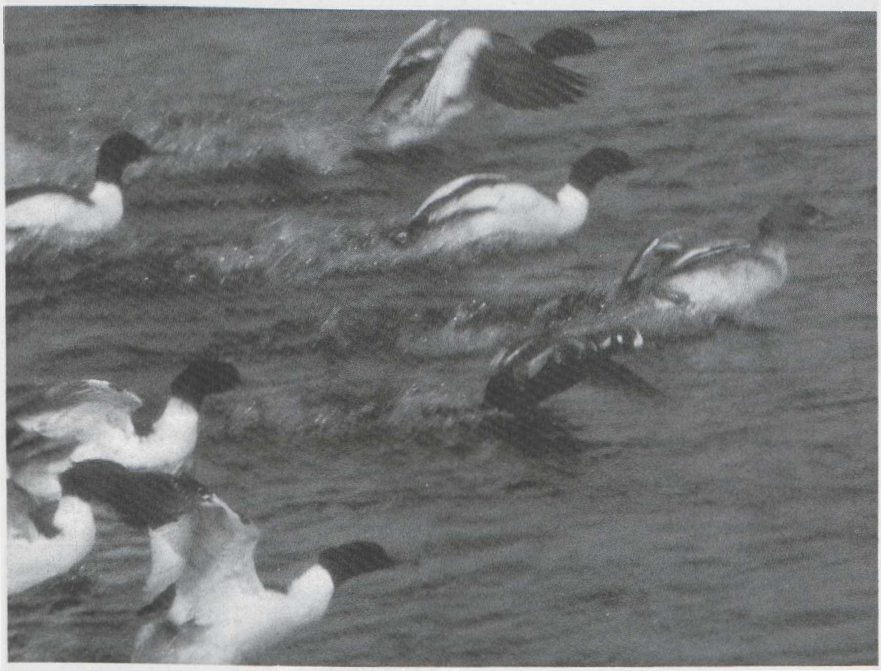

11 Harlequin Duck *Histrionicus histrionicus* and Goosanders *Mergus merganser,* Norway, June 1986 *(G Elsermans)*

This was the second record of Harlequin Duck for Norway. The first was at Sunndalsøra, Møre og Romsdal, in the spring of 1973, and also concerned an adult male (Jordal & Holen 1974). Three other Norwegian records (Bergen 1891, Nordmøre 1903, Spitsbergen 1906) are considered to be doubtful (Haftorn 1971, Geoffrey Acklam *in litt).*

references

Haftorn, S 1971. *Norges fugler.* Oslo.
Jordal, J B & Holen, A I 1974. Harlekinand på Sunndalsøra. *Sterna* 4: 252-253.

G (Staf) Elsermans, Leiseinde 57, 2300 Turnhout, België

Steppekiekendief op Schiermonnikoog in april-mei 1985 Op de ochtend van 29 april 1985 bevonden Eric Bos en Paul de Heer zich op Schiermonnikoog Fr ten einde de eerste groepen voorjaarsvogels af te zoeken op de aanwezigheid van bijzondere soorten. De weersomstandigheden waren niet al te gunstig; het was weliswaar half bewolkt maar koud voor de tijd van het jaar. Bovendien waaide er een krachtige westenwind.
Om 11:15 bevonden zij zich dan ook aan de koffie op het overdekt terras van het paviljoen aan het einde van de Prins Bernhardweg. Hier werd hun aandacht getrokken door een mannetje 'blauwe' kiekendief *Circus* welke uit het westen naderde. De vogel vloog enige meters boven de laatste duinenrij en kwam, gedragen door de westenwind, met grote snelheid langs het paviljoen. Recht voor hen, op *c* 25 m afstand, lichtte de vogel even de rechtervleugel op waardoor de waarnemers de vogel onmiddellijk als Steppekiekendief *C macrourus* konden herkennen. Een kwartier later werd de vogel jagend in het duingebied ten zuiden van het paviljoen teruggevonden. De vogel werd tot en met 7 mei door 10-tallen geïnteresseerden waargenomen.
Hoewel de grootte van de Steppekiekendief overeen kwam met die van een mannetje Blauwe Kiekendief *C cyaneus*, maakte hij een beduidend rankere indruk. Dit werd veroorzaakt door de duidelijk smallere en puntiger vleugels en de krachtiger, meer dansende vlucht. De vogel

12 Steppekiekendief *Circus macrourus*, mannetje, & Blauwe Kiekendief *C cyaneus*, mannetje, Schiermonnikoog, Friesland, mei 1985 *(René van Rossum)*

maakte een lichte, overwegend grijswitte indruk. Samen met de smalle, wigvormige zwarte vlek op de vleugelpunten, het ontbreken van een opvallende witte stuit, en donkere tekening op de armpennen gaf dit weinig problemen bij de determinatie. Aan de hand van de bruinbeige vlektekening op de grote vleugeldekveren en de vijf zichtbare bruinbeige staartbanden op de overigens lichte staart kan worden aangenomen dat het om een derde kalenderjaar vogel ging (cf Cramp & Simmons 1980).

Al op de eerste waarnemingsdag bleek dat de Steppekiekendief territoriaal gedrag vertoonde. Verschillende malen maakte hij in een betrekkelijk klein gebied ruzie met een mannetje Blauwe en later ook met een mannetje Bruine Kiekendief *C aeruginosus.* De vogel bewoog zich daarbij uiterst levendig. De vleugels werden hoog opgeheven, de vleugelslagen waren fel en diep doorslaand. Anders dan de tamelijk rustige glijvluchten van de Blauwe Kiekendief, danste de Steppekiekendief door het duingebied. Het territoriumgedrag beperkte zich niet tot vechten met andere mannetjes kiekendieven. De vogel bleek gepaard te zijn met een vrouwtje Blauwe Kiekendief; diverse malen werden prooioverdrachten in de lucht en op de grond waargenomen. Tevens werd gezien dat de vogel takjes aansleepte naar een vaste plek in het terrein.

13 Steppekiekendief *Circus macrourus,* mannetje, & Blauwe Kiekendief *C cyaneus,* mannetje & vrouwtje, Schiermonnikoog, Friesland, mei 1985 *(René van Rossum)*

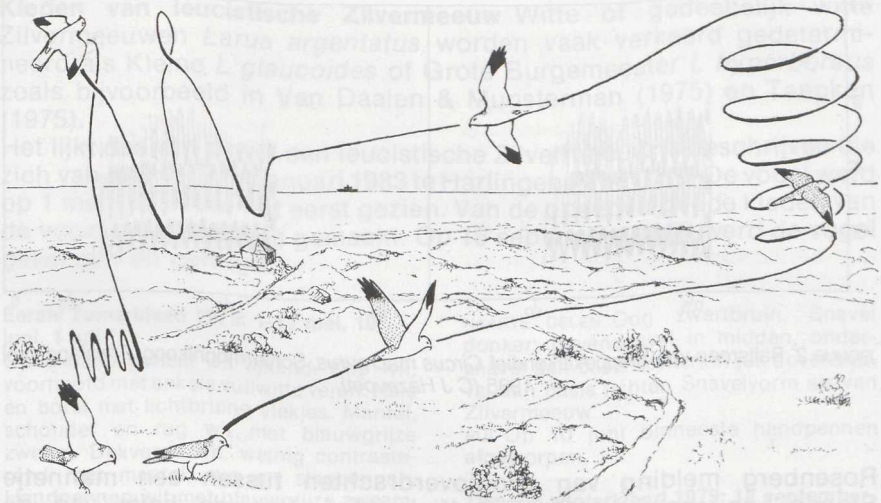

FIGUUR 1 Baltsvlucht van Steppekiekendief *Circus macrourus*, Schiermonnikoog, Friesland, april-mei 1985 *(Karel A Mauer)*

Op zonnige dagen kon de spectaculaire baltsvlucht van de Steppekiekendief urenlang bestudeerd worden. Alle aspecten van de van Blauwe en Grauwe Kiekendief *C pygargus* bekende baltsvlucht kwamen daarbij aan de orde. De vogel begon gewoonlijk met snel over de buitenste duinenrij naar het oosten te vliegen. Na 600-1000 m won hij zwevend en vliegend zeer snel hoogte. Op grote hoogte gleed de vogel vervolgens terug naar het westen, gevolgd door enige korte duikvluchten en een diepe duikvlucht die eindigde in een spectaculaire 'sky-dance', waarbij de vogel zich in het territorium jojo-end voortbewoog om vervolgens in het terrein te landen. Tijdens de duikvluchten en de 'sky-dance' werd veelal een als *pu-irr, pu-irrr, pu-irrr* klinkende roep gehoord, zeer verschillend van de baltsroep van Blauwe en Grauwe Kiekendief. Op grond van het gedrag speculeerde men over een mogelijk gemengd broedgeval van Steppe- x Blauwe Kiekendief. Het wekte dan ook veel verbazing dat de uiterst viriele vogel na 7 mei niet meer werd waargenomen.

Over het baltsgedrag van de Steppekiekendief is weinig bekend. Volgens Cramp & Simmons is de balts in grote lijnen gelijk aan die van Blauwe en Grauwe Kiekendief, maar hierbij wordt aangetekend dat er geen details bekend zijn over de bijbehorende geluiden. Ook in beschrijvingen van eerdere broedgevallen van de Steppekiekendief in westelijk Europa (Scheven 1953, Lundevall & Rosenberg 1955) vinden we hierover geen nadere bijzonderheden. Wel maken Lundevall &

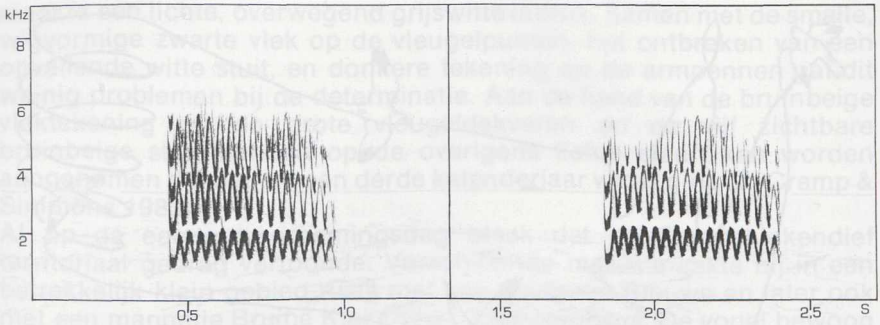

FIGUUR 2 Baltsroep van Steppekiekendief *Circus macrourus*, Schiermonnikoog, Friesland, mei 1985 *(C J Hazevoet)*

Rosenberg melding van prooioverdrachten tussen een mannetje Steppe- en vrouwtje Grauwe Kiekendief. Van de balts van de Steppekiekendief van Schiermonnikoog werden foto's en geluidsopnamen gemaakt.
Er bevinden zich vijf balgen van in Nederland verzamelde Steppekiekendieven in museumcollecties. Daarnaast zijn er nog drie goed gedocumenteerde veldwaarnemingen, waardoor de Steppekiekendief van Schiermonnikoog het negende geval van deze soort voor Nederland was.

summary

PALLID HARRIER ON SCHIERMONNIKOOG IN APRIL-MAY 1985 From 29 April to 7 May 1985 a third calendar-year male Pallid Harrier *Circus macrourus* was present on Schiermonnikoog, Friesland. The extremely virile bird appeared to be mated to a female Hen Harrier *C cyaneus*. Food-passes were frequently observed and the Pallid Harrier was displaying regularly. Photographs and sound-recordings of the displaying bird were made. Calls were very different from those of displaying Hen or Montagu's Harrier *C pygargus*. According to the literature, little is known of Pallid Harrier's display and nothing of the calls during display.
With five skins of Dutch Pallid Harriers in museum collections and three well-documented field records, this was the ninth Pallid Harrier for the Netherlands.

verwijzingen

Cramp, S & Simmons, K E L 1980. *The birds of the western Palearctic* 2. Oxford, Londen & New York.

Lundevall, C F & Rosenberg, E 1955. Some aspects of the behaviour and breeding biology of the Pallid Harrier. *Proc Int orn Congr* 11: 599-603.

Scheven, J 1953. Über ein Brutvorkommen von Steppenweihen am Conventer See bei Doberan (Mecklb.) 1952. *J Orn* 94: 290-299.

Paul de Heer, Schimmelpenninckstraat 18b, 3135 NX Vlaardingen
C J (Kees) Hazevoet, Kerkstraat 380, 1017 JB Amsterdam

Kleden van leucistische Zilvermeeuw Witte of gedeeltelijk witte Zilvermeeuwen *Larus argentatus* worden vaak verkeerd gedetermineerd als Kleine *L glaucoides* of Grote Burgemeester *L hyperboreus* zoals bijvoorbeeld in Van Daalen & Munsterman (1975) en Taapken (1975).
Het lijkt daarom zinvol een leucistische Zilvermeeuw te beschrijven die zich van mei 1979 tot januari 1983 te Harlingen Fr bevond. De vogel werd op 1 mei 1979 voor het eerst gezien. Van de opeenvolgende kleden van de vogel werden foto's gemaakt. Op 18 september 1979 werd de vogel gevangen en geringd.

Eerste zomerkleed 1979: 1-11 mei, 10 juni, 1 juli
Op afstand geheel wit lijkend. Kop wit; voorhoofd met enkele vuilwitte veren. Hals en borst met lichtbruine vlekjes. Mantel, schouder en rug wit met blauwgrijze zweem. Dekveren wit, weinig contrasterend met mantel, rug en slagpennen. Handpennen wit met blauwgrijze zweem. Armpennen wit met, vooral in vlucht, opvallende donkergrijze armpenbaan. Ondervleugeldekveren met lichtbruine vlekken. Staart wit met scherp begrensde, ongeveer 2 cm brede, blauwgrijze eindband.

NAAKTE DELEN Oog zwartbruin. Snavel donker; bovensnavel in midden, ondersnavel aan basis lichter; in juli bovensnavel aan basis lichter. Snavelvorm als van Zilvermeeuw.
RUI Op 10 juni binnenste handpennen afgeworpen.

Tweede winterkleed 1979: 18 september, 15 oktober
Hals, borst, mantel, schouder en rug als in eerste zomerkleed. Middelste dekveren wit, overige met blauwgrijze zweem (18 september); op 15 oktober mantel, schouder, rug en dekveren egaal licht blauw-

14 Leucistische Zilvermeeuw *Larus argentatus* in eerste zomerkleed, Harlingen, Friesland, juli 1979 *(Joop Jukema)*

grijs. Armpennen wit zonder donkerder armpenbaan. Boven- en onderstaartdekveren wit met vooral op buitenste bovenstaartdekveren lichtbruine bandering. Staart wit met subterminale grijze band.
NAAKTE DELEN Iris bruin. Poot vleeskleurig tot roze.
RUI Schouder, rug en dekveren geruid behalve middelste dekveren; deze wit en gesleten; op 15 oktober ook deze geruid. Handpennen op buitenste na geruid, op één na buitenste nog niet volgroeid. Armpennen vernieuwd, binnenste voor helft uit spoel. Staartpennen vernieuwd, nog niet volledig uitgegroeid.
BIOMETRIE Vleugellengte 416 mm, staartlengte 163 mm (onvolgroeid), snavellengte 51 mm (vanaf voorhoofdsbevedering), snavelhoogte 18,2 mm. (Deze maten duiden mogelijk op een vrouwtje.)

Tweede zomerkleed 1980: 9 mei
Dekveren bleker dan in tweede winterkleed.
RUI Begin slagpenrui; in vergelijking met 1979 maand vroeger.

Derde winterkleed 1980: 22 juli, 12 oktober
Op 22 juli nog licht contrast tussen nieuw geruide blauwgrijze mantel-, schouder- en rugveren en lichtere, niet geruide dekveren; na voltooiing van rui, mantel, rug en dekveren blauwgrijs zonder contrasten. Handpennen met lichtblauwe zweem. Armpennen blauwgrijs met witte top.
NAAKTE DELEN Snavel op 22 juli dof met subterminale band, op 12 oktober iets lichter maar nog geen geel.
RUI Staartpennen op 22 juli, dekveren op 12 oktober geruid.

Derde zomerkleed 1981: 23 juni
Kleed lichter dan in vorige najaar.
NAAKTE DELEN Iris nog niet uitgekleurd. Snavel licht vleeskleurig met donkere nok.

Vierde winter-/adult winterkleed 1981: 1 november
Kop wit. Mantel, schouder, rug en dekveren grijsblauw. Handpennen grijsblauw met witte top.

Vierde zomer-/adult zomerkleed 1982: 9 mei, 12 juni
Als vierde winterkleed maar lichter door sleet. Op 12 juni witte handpentoppen door sleet vrijwel afwezig.
NAAKTE DELEN Iris en grondkleur snavel fletsgeel.
RUI Op 12 juni handpenrui nog niet begonnen.

15 Leucistische Zilvermeeuw *Larus argentatus* in vierde/adult zomerkleed, Harlingen, Friesland, juni 1982 *(Joop Jukema)*

Adult winterkleed 1983: 29 januari
Kop ıt. Mantel, schouder, rug en dekveren met lichtblauwe zweem. Opvallend lichter dan adulte Zilvermeeuw. Handpennen grijsblauw met witte top; buitenste handpennen met, alleen in vlucht zichtbare, zwarte strepen op binnenvlag.

De donkere staartband sloot beide soorten burgemeesters uit. De vogel was waarschijnlijk geen hybride Zilvermeeuw x burgemeester vanwege de zuiver witte kop in winterkleed, de grijsachtig witte mantel, rug en dekveren en de snavelvorm en -tekening als van een Zilvermeeuw. De vogel was in mei 1979 in eerste zomerkleed. Aanwijzingen hiervoor waren de snavel, die in de zomer van 1980 een subterminale band kreeg, en de staart, die in de herfst van 1980 geen band meer vertoonde.
Dit geval illustreert dat een leucistische Zilvermeeuw in eerste zomerkleed nog vrij eenvoudig te onderscheiden is van zowel Kleine als Grote Burgemeester maar dat dit bij latere kleden moeilijker wordt. Voor meer informatie over determinatie van hybriden en leucistische meeuwen zij verwezen naar Jehl & Frohling (1965, Ingolfsson (1970), Hedgren & Larsson (1973), Hume (1975), Davies (1978), Madge (1978), Elliott (1979) en Sutherland (1983).

summary

PLUMAGES OF LEUCISTIC HERRING GULL From May 1979 to January 1983, subsequent plumages of a leucistic Herring Gull *Larus argentatus* at Harlingen, Friesland, were described and photographed, including moults from first summer to adult plumage. Identification and possible confusion with Iceland *L glaucoides* and Glaucous Gull *L hyperboreus* as well as hybrids are briefly discussed.

verwijzingen

van Daalen, F & Munsterman, P 1975. Het voorkomen van de Kleine Burgemeester *(Larus glaucoides)* in ons land. *Vogeljaar* 23: 218-219.
Davies, M 1978. Identification of hybrid or leucistic gulls. *Br Birds* 71: 80-82.
Elliott, R E 1979. Variations in Herring Gulls. *Br Birds* 72: 389-390.
Hedgren, S & Larsson, L 1973. Vittrut *Larus hyperboreus,* vitvingad trut *L. glaucoides* eller missfärgad annan trut — svårigheter vid fältbestämning av ljuvingade trutar. *Vår Fågelvärld* 32: 173-198.
Hume, R A 1975. Identification and ageing of Glaucous and Iceland Gulls. *Br Birds* 68: 24-37.
Ingolfsson, A 1970. Hybridization of Glaucous Gulls *Larus hyperboreus* and Herring Gulls *L. argentatus* in Iceland. *Ibis* 112: 340-362.
Jehl, J R & Frohling, R C 1965. Two probable hybrid gulls from New Jersey, *Auk* 82: 498-500.
Madge, S C 1978. Apparent immature Glaucous x Herring Gull hybrids. *Br Birds* 71: 272-274.
Sutherland, M P 1983. Presumed hybrid Glaucous x Herring Gulls in Kent. *Br Birds* 76: 83-85.
Taapken, J 1975. Veldwaarnemingen 98. *Vogeljaar* 23: 46-48.

Joop Jukema, Haerdawei 44, 8854 AC Oosterbierum

Veldrietzanger ook al in oktober 1982 te Makkum Op 23 oktober 1982 werd op de Makkumer Zuidwaard te Makkum Fr door de Ringgroep Menork een karekiet *Acrocephalus*-achtige gevangen die niet op naam kon worden gebracht. De vogel werd om 11:30 aangetroffen in een mistnet in een rietstrook langs het water. Hij werd gefotografeerd en gefilmd in aanwezigheid van Willem Bil, Auke de Vries en J A de Vries (ringer). Omdat hij niet kon worden gedetermineerd werd de vogel ongeringd vrijgelaten.

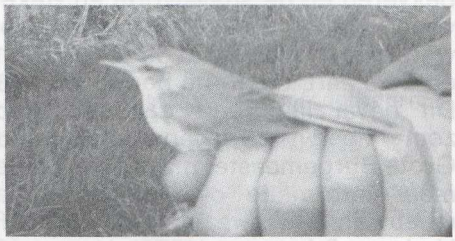

16 Veldrietzanger *Acrocephalus agricola*, Makkum, Friesland, oktober 1982 *(Willem Bil)*

Nadat men twee jaar later, op 13 oktober 1984, op dezelfde plaats een Veldrietzanger *A agricola* ving (de Jong 1985), werden de foto's en filmbeelden uit 1982 opnieuw bekeken. Het bleek dat de vogel uit 1982 eveneens een Veldrietzanger was geweest! Hij vertoonde een opvallende lichte wenkbrauwstreep die zich achter het oog verbreedde en vrij ver doorliep. Aan de bovenzijde werd de wenkbrauwstreep begrensd door een donkere zijkruin en aan de onderzijde door een donkere oogstreep. De bovendelen waren vrij licht bruin en zonder tekening. De onderdelen waren licht. De snavel was vrij kort. De vleugels waren opvallend kort en de staart sterk afgerond.
Het geval werd alsnog ingediend bij de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna, die het aanvaardde. Het betreft het tweede geval van de Veldrietzanger voor Nederland; het geval uit 1984 wordt nu het derde. De eerste Veldrietzanger werd op 2 oktober 1971 gevangen te Laaxum Fr (van IJzendoorn & Westhof 1985).

summary
PADDYFIELD WARBLER AT MAKKUM ALREADY IN OCTOBER 1982 On 23 October 1982, an unidentified reed warbler *Acrocephalus* was trapped, photographed, filmed and released at Makkum, Friesland. When, on 13 October 1984, a Paddyfield Warbler *A agricola* was trapped at the same site, the documentary material was studied again. The 1982 bird showed to be a Paddyfield Warbler as well! This makes it the second record for the Netherlands, leaving the 1984 record as third. The first was in October 1971 at Laaxum, Friesland.

verwijzingen
van IJzendoorn, E J & Westhof J H P 1985. Veldrietzanger uit 1971 in ere hersteld. *Dutch Birding* 7: 121-128.
de Jong, J 1985. Veldrietzanger te Makkum in oktober 1984. *Dutch Birding* 7: 140-141.

J A de Vries, Rinia van Nautaweg 33, 9061 AA Giekerk

brieven

Iris, leg and mantle colour of Mongolian Yellow-legged Gull Comments on the iris, leg and mantle coloration of Mongolian Yellow-legged Gull *Larus cachinnans mongolicus* by Madge *(DB* 5: 91, 1983; 7: 145, 1985) indicate an apparently wide variation. In the winters of 1984/85 and 1985/86, I made observations of this species in Hong Kong where it is a regular winter visitor. Observations were made at a gull roost at Pak Nai. A larger roost in Deep Bay was inaccessable. A regular count was made each month except in March when observations were made weekly since a very noticeable passage of large gulls takes place in Hong Kong at that time of the year. Numbers of Mongolian Yellow-legged Gulls increased from less than 10 in November to 150+ in March. Similarly, Vega Gulls *L vegae* usually numbered less than 10 in December but built up to 25+ in March. I noticed that Yellow-legged Gulls preferred the intertidal areas of the Pak Nai-Deep Bay complex whereas Vega Gulls preferred the areas of deeper water and were more numerous in Hong Kong harbour where Yellow-leggeds were scarce.

During these observations, it occurred to me that variations in bare parts colour in Mongolian Yellow-legged Gull may be seasonally regulated, possibly due to physiological changes taking place at the onset of the breeding season. The iris colour in adult birds throughout the winter is pale yellowish with a dark pupil and indistinct red orbital ring. In March, many adults show a dark iris, particularly those which have lost the dark feathering on head and nape. Leg coloration during the winter months is a washed-out straw colour but in March the legs of adult birds become deep yellow. The leg colour of immatures up to and including their third winter is always pale pink, similar to that of Vega Gulls of comparable age.

The mantle of Mongolian Yellow-legged Gull is invariably darker than that of Vega Gull *L vegae.* The difference in mantle colour is striking, with Mongolian Yellow-legged appearing as dark as Lesser Black-backed Gull *L fuscus* of subspecies *Lf graellsii.* In Hong Kong, adults can be readily separated from Vega Gull by this feature alone.

Both species leave Hong Kong at the end of March and observations beyond that date have not been made.

Peter R Kennerley, c/o The Jardine Engineering Corporation Ltd,
PO Box 517, GPO, Hong Kong

varia

Namaqua Dove Walking on a sandy path in open bushy areas near the southern borders of the western Palearctic, one may suddenly be confronted by a tiny dove with a long, graduated tail and a confident posture. It is the Namaqua Dove *Oena capensis,* common in large parts of Africa and Arabia. Recently, it has been discovered breeding in southern Algeria and Israel, while in Mauritania and probably in south-eastern Egypt it breeds at the borders of the western Palearctic. It is accidental in Jordan, Kuwait and Morocco (S Cramp 1985. *The birds of the western Palearctic* 4).
Apart from being the smallest dove in the western Palearctic and the only one with a long tail, Namaqua Dove is also the only one to have obvious plumage differences between male, female and juvenile. The male shows a striking black mask covering front of head, neck and chest, the female looks mainly sandy-brown, and the juvenile has large pale spots on upperparts and wings. When they take off, remiges and underwing unexpectedly turn out to be bright rufous.
A relatively good place to readily see Namaqua Dove in the western Palearctic is Israel, where, after it was first recorded in 1961, birds began to appear regularly during the mid-seventies in the Arava valley between Eilat and Yotvata. The species probably started to breed in 1980, but it was not until 1986 that the first nest was found. At least half a dozen of these doves are seen yearly now, mainly from May to November (Cramp, Hadoram Shirihai *in litt).* EDITORS

17 Namaqua Dove *Oena capensis,* male, Israel, April 1986 *(Guus Hak)*

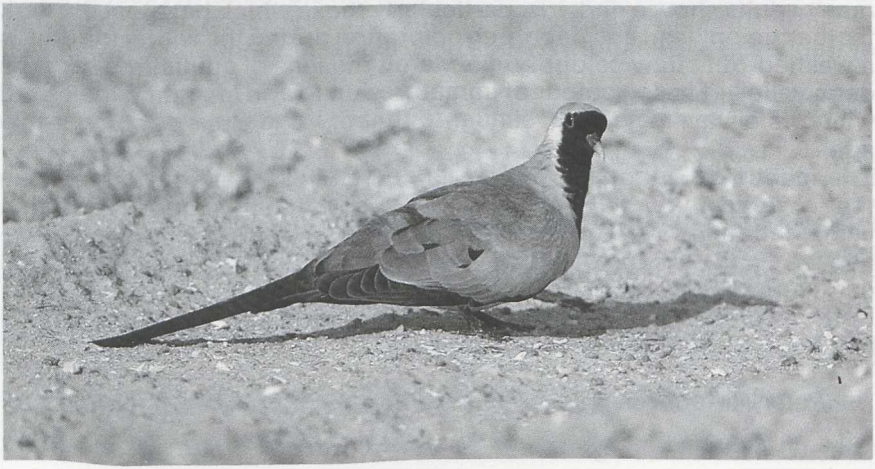

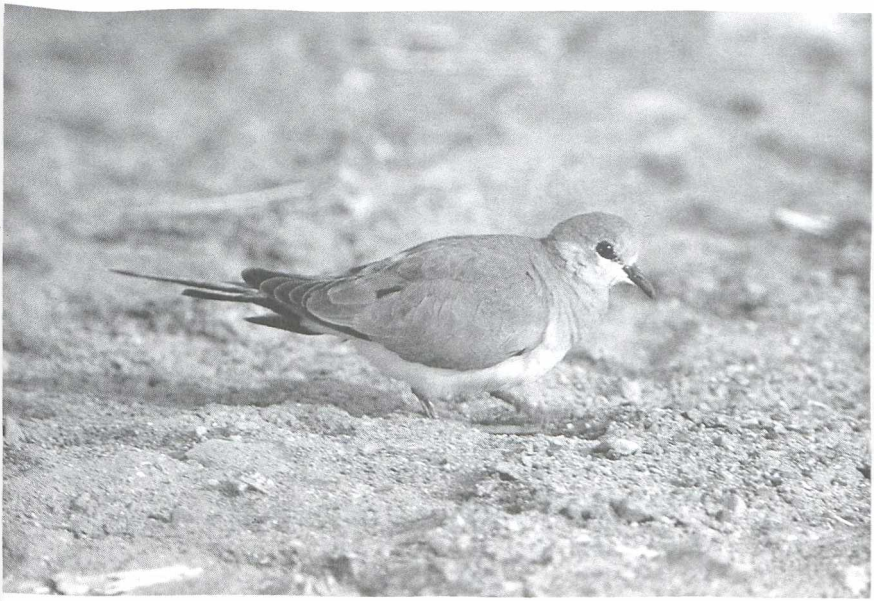

18 Namaqua Dove *Oena capensis*, female, Israel, April 1984 *(Edward J van IJzendoorn)*
19 Namaqua Dove, juvenile, Israel, November 1986 *(Arnoud B van den Berg)*

dba-nieuws

International Identification Meeting Van 1 tot 8 november 1986 werd te Eilat, Israël, de vierde International Identification Meeting gehouden. Het doel van deze ontmoetingen is de samenwerking te verbeteren tussen leden van zeldzaamhedencommissies en auteurs en illustratoren van veldgidsen en identificatie-artikelen. De deelnemers waren dit keer afkomstig uit Zweden (5), Groot-Brittannië (4), USA (4), Finland (3) en uit zeven andere landen (elk één). Ondergetekende vertegenwoordigde *DB* tijdens de bijeenkomst.
Vele onderwerpen en ontelbare dia's passeerden de revue. Ook werden er praktische wenken gegeven voor het maken van beschrijvingen. In 1987 zal Hadoram Shirihai, die het grootste deel van de organisatie voor zijn rekening nam, een boekje publiceren waarin de belangrijkste onderwerpen worden opgenomen.
Tussen alle besprekingen door werden interessante vogels gezien zoals Negev Oorgieren *Torgos tracheliotus negevensis,* waarvan nog slechts vijf exemplaren in wilde staat leven, en Maskerduifjes *Oena capensis,* een nieuwe broedvogel voor het westelijk Palearctische gebied met een succesvol nest te Eilat in de zomer van 1986. De grootste aandacht ging uit naar trekvogels en wintergasten. Behalve de diverse soorten roofvogels werden onder andere de volgende soorten bestudeerd: Herdersplevier *Charadrius pecuarius,* Armeense Meeuw *Larus armenicus,* Siberische Waterpieper *Anthus rubescens japonicus,* Citroenkwikstaart *Motacilla citreola,* Isabeltapuit *Oenanthe isabellina,* Rose Spreeuw *Sturnus roseus* en Bosgors*Emberiza rustica.* ARNOUD B VAN DEN BERG

20 Isabeltapuit *Oenanthe isabellina,* Israel, november 1986 *(Arnoud B van den Berg)*

[*Dutch Birding* 9: 32-33, maart 1987]

21 Bosgors *Emberiza rustica,* Israel, november 1986 *(Arnoud B van den Berg)*

aankondigingen

Formation of West Palearctic List Committee The delegates attending the International Identification Meeting in Eilat, Israel, during 1-8 November 1986 voted unanimously to establish a West Palearctic List Committee *WPLC.* The primary purposes of this committee will be *1* to act as a centre for receipt of notification of additions to the West Palearctic List; *2* to encourage the assessment of such records by the most appropriate body (the relevant national rarities committee if one exists or a rarities committee or other special panel nominated by the WPLC itself); *3* to encourage observers in countries currently with no formal ornithological organisation to send records to the WPLC, which will arrange for appropriate assessment to be made and *4* to encourage national rarities committees to review past (especially old) records of species of extreme rarity in the western Palearctic. In due course, the WPLC will work towards producing an authoritative list of western Palearctic birds, with (for rarities within the area) national totals of records for each species.
The founder members of the West Palearctic List Committee are representatives (one for each country) from among the delegates in Eilat: Arnoud B van den Berg (the Netherlands), Philippe J Dubois (France), Andreas Helbig (FRG), Erik Hirschfeld (Sweden), René-Marie Lafontaine (Belgium), Lasse J Laine (Finland), Killian Mullarney (Ireland), Klaus Malling Olsen (Denmark), J T R Sharrock (UK) and Hadoram Shirihai (Israel). It is hoped that, before long, there will be a member representing each of the countries within the western Palearctic, who will act as contact between the WPLC and the national rarities committee and other bodies dealing with records of rare birds. The WPLC will also, of course, liaise with other committees and bodies concerned with taxonomic matters affecting the listing of western Palearctic birds. Information supplied to the WPLC will be made available to all the constituent member countries, via the national members. Correspondence concerning the West Palearctic List Committee should be addressed to WPLC, c/o J T R Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham, Bedford MK44 3NJ, UK.

Gewijzigd inzendadres CDNA Het inzendadres van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna *CDNA* is gewijzigd. Men wordt verzocht documentatie van gevallen vanaf heden toe te zenden aan Rolf de By, Molenstraat 96, 7514 DL Enschede. Hiertoe gelieve men uitsluitend gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren. Deze zijn gratis verkrijgbaar bij Han Blankert (Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden). Ten einde een actuele verslaggeving mogelijk te maken wordt men verzocht ingevulde formulieren zo spoedig mogelijk in te zenden, bij voorkeur binnen een maand na de waarneming. Ook oude, nog niet ingediende gevallen dienen naar bovenstaand adres te worden gezonden.

Inventarisatieatlas De *Inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland,* die door het Staatsbosbeheer in 1981 voor het eerst werd uitgegeven, is herdrukt en wederom verkrijgbaar. Uitvoering en gebruik zijn gelijk gebleven, wel zijn kaartbladen vervangen voor zover er nieuwe beschikbaar zijn gekomen tot eind 1986. De prijs is niet veranderd en men kan de atlas bestellen door f 30 over te maken op girorekening 54430 van het Staatsbosbeheer (Postbus 20020, 3502 LA Utrecht).

Medmaravis register of seabird researchers As one of its first objectives, the Mediterranean Marine Bird Association *Medmaravis* agreed, at its first meeting at Alghero, Sardinia, in March 1986, to compile a register of seabird researchers working within the Mediterranean, such a register then being available to other workers and research institutions. The register would list the researchers, their fields of study and specialist skills. The benefits of such a register are obvious and should result in greater liaison and contact between those working in allied fields. Medmaravis would like to know of researchers who were not involved in the Alghero meeting. For this purpose, detailed register forms can be obtained from Andrew M Paterson (Edificio San Gabriel, 2-4°-A, c/Escritor Adolfo Reyes, 29620 Torremolinos, Malaga, Spain).

Ringing and migration surveys at Eilat in Israel The International Birdwatching Center at Eilat, Israel, offers free lodging to birders who participate in its research activities. It needs qualified ringers and experienced raptor watchers during the spring of 1987. They should be able and willing to work at the center for a prolonged period. Volunteers staying longer than one month receive — besides free lodging — $ 100 per month for expences. Seriously interested birders should contact Hadoram Shirihai (International Birdwatching Center Eilat, PO Box 774, Eilat, Israel).

verzoeken

Schedels van meeuwen en jagers Enkele jaren geleden werd begonnen met een uitgebreid biometrisch onderzoek aan schedels van meeuwen Laridae en jagers Stercoraridae. Doel van het onderzoek is het vaststellen van determinatiekenmerken voor schedels van de verschillende soorten. Ook wordt de relatie tussen geslacht en schedel- en snavelmaten onderzocht. Vervolgens zal worden nagegaan welke resultaten voor ringers en veldwaarnemers van belang kunnen zijn.
Getracht wordt van de 27 in het westelijk Palearctische gebied waargenomen soorten gegevens te verzamelen. Hierbij wordt gestreefd naar minstens 80 onderzochte schedels per soort. Eind 1986 waren 500 schedels uit musea en particuliere collecties gemeten en de gegevens in de computer ingevoerd. Het ligt in de bedoeling het onderzoek in 1988-89 af te ronden en de gegevens te publiceren. In de publicatie zullen foto's worden opgenomen van schedels van alle beschreven soorten.
Naar verwachting zijn er nog verschillende musea en particuliere collecties waar metingen aan de aanwezige meeuwe- en jagerschedels kunnen worden gedaan. Ook wordt contact gezocht met ringers en onderzoekers in meeuwekolonies teneinde tijdens het ringen of na het

broedseizoen kadavers te kunnen verzamelen. De kadavers worden dan gemeten, gesekst en de schedels voor biometrisch onderzoek geschikt gemaakt. Bovendien bestaat er behoefte aan adressen in het buitenland (Europa, Noord-Amerika, Afrika) tot welke verzoeken ten behoeve van het onderzoek gericht kunnen worden.
Wanneer men denkt op een der bovenvermelde manieren behulpzaam te kunnen zijn, dan wordt men verzocht contact op te nemen met J N J Post ('s Gravensandestraat 39, 3132 RK Vlaardingen, 010-4356082/4654333) *of* E J O Kompanje (Nobelstraat 109b, 3039 SL Rotterdam, 010-4656991).

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat hoofdzakelijk de maanden **oktober, november** en **december** 1986. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen hun waarnemingen (en die van anderen) aan ons te melden willen wij hierbij hartelijk bedanken. Zonder hun hulp zou dit overzicht minder volledig zijn geweest.
Waarnemers van soorten die beoordeeld worden door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna *CDNA*, worden verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan de CDNA-archivaris (Rolf de By, Molenstraat 96, 7514 DL Enschede). Hiertoe gelieve men uitsluitend gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren. Deze zijn gratis verkrijgbaar bij Han Blankert (Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden).

DUIKERS TOT VALKEN Al vanaf 12 oktober verbleef een adulte **IJsduiker** *Gavia immer* te IJmuiden Nh. Langstrekkende IJsduikers werden gezien te Oostende Wvl op 26 oktober, op Schiermonnikoog Fr op 6 november en te Camperduin Nh op 22 november. Van 22 november tot 28 december verbleef een exemplaar op het Veerse Meer Z. Waarschijnlijk dezelfde vogel werd vanaf 30 december langs de Brouwersdam Zh gezien. Langs de Maas bij Echt L verbleef een IJsduiker vanaf 29 december. Eind december werden bij Camperduin nog 300 **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* op één dag geteld. Interessant waren de waarnemingen van een **Kuhls Pijlstormvogel** *Calonectris diomedea* op 29 oktober en van een **Grote Pijlstormvogel** *Puffinus gravis* alsmede een 'grotere pijl' op 2 november bij Camperduin. **Stormvogeltjes** *Hydrobates pelagicus* werden gemeld te Camperduin op 21 oktober en 3 november en bij Zeebrugge Wvl op 26 oktober. In de haven van Antwerpen A werd een exemplaar gevonden op 13 november. Op 5 oktober werd een **Vaal Stormvogeltje** *Oceanodroma leucorhoa* bij Overmere Ovl gezien. Op 21 oktober werden er *c* 45 geteld bij Camperduin. Opmerkelijk grote aantallen **Jan van Genten** *Sula bassana* verbleven in oktober voor de Nederlandse kust. Op 5 oktober trokken er 600 voorbij Katwijk Zh in één uur. In de tweede week van oktober verbleven er tot 2000 bij Texel Nh. Van 9 oktober tot 12 december zouden er tot drie **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* bij IJmuiden hebben gezeten, op 11 oktober en 9 november één bij Zeebrugge en vanaf 23 oktober één tot twee bij de Maasvlakte Zh. Juveniele **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* werden gezien bij Willebroek A in de eerste week van oktober en bij Blokkersdijk A op 21 december. Tot 2 oktober zat er bij Pingjum Fr een **Koereiger** *Bubulcus ibis*. De eerste weken van oktober zat er één bij Vliegveld Valkenburg Zh. Verder zat er op 16 oktober één bij Kollumerpomp Fr, op 20 en 21 oktober één bij Camperduin, van 11 tot 21 november één bij Mendonk Ovl en van 8 tot 14 december één bij Zegveld U. **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* waren er bij Vlissingen Z op 1 november en op de kwelders van Schiermonnikoog van 2 tot 9 november. **Grote Zilverreigers** *E alba* werden gezien op 11 oktober op Texel, op 5 november bij Eelde D, op 11 november bij Assenede Ovl en van 26 tot 28 december bij Nuland Nb. Ongeringde **Ooievaars** *Ciconia ciconia* werden gezien van 19 tot 30 oktober bij Franeker Fr (één), op

22 Renvogel *Cursorius cursor,* Texel, Noordholland, oktober 1986 *(Arnold Meijer)* **23** Perzische Roodborst *Irania gutturalis,* Maasland, Zuidholland, november 1986 *(René Pop)*

2 november zeven bij Gorinchem Zh en op 10 december twee vliegend bij IJmuiden en twee aan de grond bij Haarlem Nh. Grote belangstelling was er voor een **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* die van 17 december tot 11 januari de Meerkoeten *Fulica atra* bij de Putten bij Camperduin gezelschap hield. **Dwerggan-zen** *Anser erythropus* waren er van 4 tot 22 december bij Stellendam Zh (één met kleurringen), op 11 december in de Dordtsche Biesbosch Zh, van 14 tot 19 december aan het Priempad Fl (beide één), in de derde week van december zeker twee in De Bijland Gld, vanaf 26 december bij Spijkenisse Zh en op 31 december bij Damme Wvl (beide één). **Sneeuwganzen** *A caerulescens* waren er al vanaf 14 oktober bij Anjum Fr (één), op 27 oktober en 12 november twee tussen Kleine Rietganzen *A brachyrhynchus* bij Oudega Fr, vanaf 11 november twee bij Saeftinge Z en later ook bij Zandvliet A, op 18 december vijf bij Piaam Fr, in de derde week van december twee bij Damme en op 26 december één overvliegend bij Haarlem. Op Schiermonnikoog verbleef van 7 oktober tot 6 november een **Zwarte Rotgans** *Branta bernicla nigricans*. Van 23 tot 30 december verbleef er één tussen Scharendijke Z en Sirjansland Z. **Roodhalsganzen** *B ruficollis* waren er van 23 november tot 24 december in het Lauwersmeergebied Fr (één), vanaf 2 december tot twee exemplaren bij Zandvliet, van 14 tot 21 december één langs de Oostvaardersdijk Fl, vanaf 26 december één te Damme en eind december één te Yerseke Z. In de eerste week van oktober werden *c* 120 **Krooneenden** *Netta rufina* op de Gouwzee Nh geteld. Geprolongeerd, voor de zesde opeenvolgende winter: de **Ringsnaveleend** *Aythya collaris* van Roermond L, vanaf 30 november. Vanaf 16 november tot in december werd een mannetje **Witoogeend** *A nyroca* afwisselend te Overveen Nh en in De Kennemerduinen Nh gezien. Voorts was er nog een juveniel op 30 november en 29 december te Spaarndam Nh, op 8 december een mannetje bij Hoofddorp Nh, vanaf 14 december tot in januari een vrouwtje bij Weert L, vanaf 22 december een vrouwtje bij Roermond en in december een mannetje bij Brugge Wvl. Langs de Brouwersdam zou op 16 november een **Amerikaanse Zwarte Zeeëend** *Melanitta nigra americana* hebben gezwommen. Op 28 september was er een **Zwarte Wouw** *Milvus*

24 Koereiger *Bubulcus ibis*, Zegveld, Utrecht, december 1986 *(Hans van de Griendt)*

25 Vale Gier *Gyps fulvus,* Vlierzele, Oostvlaanderen, oktober 1986 *(Peter Boesman)*

migrans bij Castricum Nh, op 9 november vloog er nog een over Groningen Gr. Op 3 november zat er een onvolwassen **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* te Kalmthout A. Mogelijk dezelfde vogel werd vanaf 4 december in de omgeving van Saeftinge gezien en overnachtte te Kalmthout. Op 18 december vloog er één over Groningen. De gier die van 23 oktober tot 2 november te Vlierzele Ovl verbleef, bleek na lang overleg toch een onvervalste **Vale Gier** *Gyps fulvus* te zijn. Het is goed mogelijk dat het hier gaat om dezelfde vogel die eerder dit najaar te Falsterbo in Zweden werd waargenomen. Een vogelaar te Munte Ovl werd aangenaam verrast toen er op 5 oktober een kiekendief voorbijvloog die hij als juveniele **Steppekiekendief** *Circus macrourus* kon herkennen. Op 13 oktober vloog er een **Steenarend** *Aquila chrysaetos* over Gent Ovl die eerder al in Zeeland gezien zou zijn. Op 11 oktober werd een **Dwergarend** *Hieraaetus pennatus* gemeld te Beerse A. Op 5 oktober was er nog een **Visarend** *Pandion haliaetus* bij Hargies Hg. **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* waren er op 4 oktober bij Katwijk (mannetje) en op de Maasvlakte, op 10 oktober één langs de Vogelweg Fl en begin oktober één bij Maarn U.

KRAANVOGELS TOT ALKEN Het was opvallend dat pas begin december grotere groepen **Kraanvogels** *Grus grus* gemeld werden, zoals een groep van *c* 300 bij de grens van België en Frankrijk en een groep van *c* 40 in de tweede week van december in Noordbrabant. Vanaf omstreeks 24 december tot 12 januari verbleef een groep van 12 **Grote Trappen** *Otis tarda* in de omgeving van Herkenbosch L. De veelbezochte **Renvogel** *Cursorius cursor* die van 3 tot 10 oktober bij Petten Nh verbleef werd van 11 tot 21 oktober op Texel gezien. Op 15 oktober zat er nog een adulte **Morinelplevier** *Charadrius morinellus* in de Bandpolder bij Anjum Fr. Zeer laat voor noordwestelijk Europa was de waarneming van een **Temmincks Strandloper** *Calidris temminckii* die vanaf 23 december enige tijd langs de Waal bij Kekerdom Gld verbleef. Tijdens een drijfjacht op 29 december bij het Quackjeswater Zh werd een nagenoeg ge-

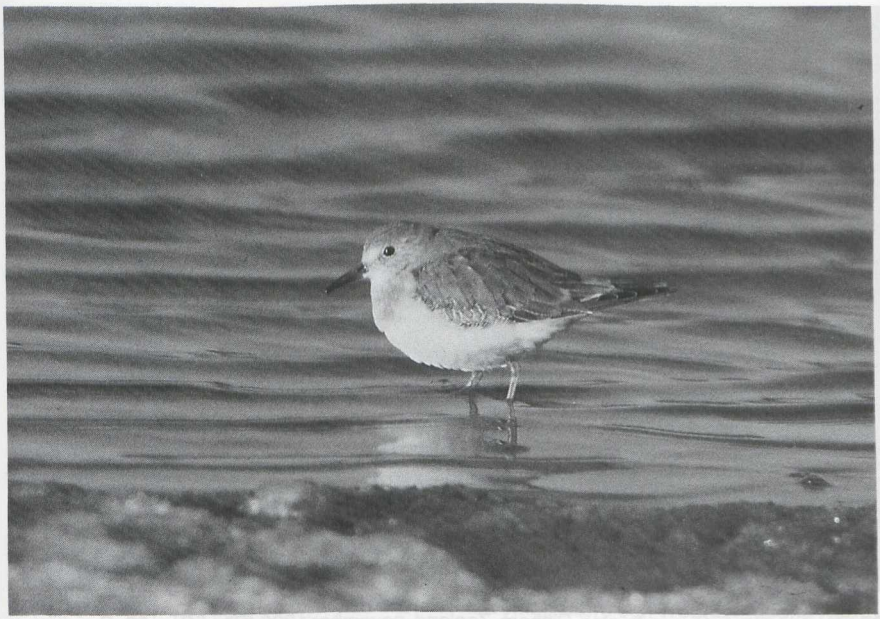

26 Temmincks Strandloper *Calidris temminckii,* Kekerdom, Gelderland, december 1986 *(Paul Knolle)*

heel witte **Houtsnip** *Scolopax rusticola* opgejaagd. Van 27 tot 29 december pleisterde een **Middelste Jager** *Stercorarius pomparinus* langs de Schelde tussen Zandvliet en Bath Z. Op 9 oktober zat er een adulte **Kleinste Jager** *S longicaudus* bij IJmuiden. Daar zaten vanaf 4 oktober voor langere tijd ook twee **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus.* Bij Vlissingen Z zat er één op 4 oktober en één op 25 en 26 oktober. Op Texel zat er één in oktober en op 13 en 14 oktober een tweede exemplaar. Bij Westkapelle Z zaten in oktober maximaal twee exemplaren. Op 25 oktober zat er bij Scheveningen Zh een **Vorkstaartmeeuw** *L sabini* en op 26 november vloog er één langs Camperduin. Op 23 oktober zaten er twee **Geelpootmeeuwen** *L cachinnans* op de Maasvlakte, waarvan één met kleurringen. Verder was er op 10 oktober één bij Nieuwdorp Z, van 22 tot 26 oktober maximaal vier bij Blokkersdijk, op 3 oktober en 9 november één bij Zeebrugge en op 14 november en 5 december één bij Harchies. Op 30 december zou er een **Kleine Burgemeester** *L glaucoides* bij Goedereede Zh gezien zijn. Langs de Nederlandse en Belgische kust waren in de periode weer een 10-tal **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus* aanwezig, waaronder maar liefst vier adulte vogels. De op 1 november bij Ritthem Z ontdekte **Forsters Stern** *Sterna forsteri,* de eerste voor Nederland èn voor het vasteland van Europa, liet zich daarna alleen nog de volgende dag door de toegestroomde vogelaars bewonderen. Eind december werden er bij Camperduin op één dag meer dan 1000 **alken** Alcidae geteld. **Zwarte Zeekoeten** *Cepphus grylle* werden gezien op 4 en 5 oktober bij Camperduin, van 13 tot 16 oktober op Texel en op 2 november bij IJmuiden. **Kleine Alken** *Alle alle* werden gemeld op 26 oktober bij 's Gravenzande Zh en bij Scheveningen, op 2 november bij Lauwersoog Gr en bij Oostende, op 3 november bij Camperduin (minstens vier), op 8 november bij Scheveningen en op 19 december bij IJmuiden. **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica* werden gezien op 11 oktober op Schiermonnikoog, op 12 oktober op Terschelling Fr en op 27 oktober en 3 november bij Camperduin.

27 Forsters Stern *Sterna forsteri,* Ritthem, Zeeland, november 1986 *(René Pop)* **28** Goudlijster *Zoothera dauma,* Katwijk, Zuidholland, oktober 1986 *(Arie de Knijff)*

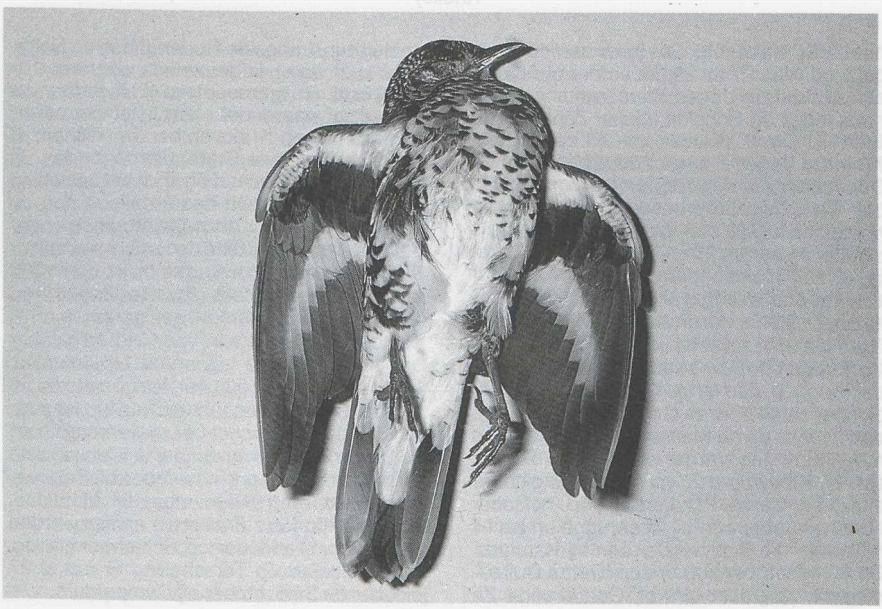

29 Kleine Spotvogel *Hippolais caligata,* Almere, Flevoland, oktober 1986 *(Karel A Mauer)*

IJSVOGELS TOT GORZEN Op 4 oktober werd er één **Hop** *Upupa epops* gezien bij Kijkduin Zh en twee bij Scheveningen. Op 14 en 15 oktober zat er één bij Losser O en op 15 oktober ook één bij Heemskerk Nh. Van begin oktober tot begin november was er veel doortrek van **Strandleeuweriken** *Eremophila alpestris.* **Grote Piepers** *Anthus richardi* werden gemeld begin oktober bij Maarn, van 4 tot 13 oktober op de Maasvlakte, op 5 oktober bij Uitbergen Ovl, op 11 oktober op Texel, op 14 oktober bij Wuustwezel A, op 17 oktober bij Castricum, op 18 en 30 oktober bij Katwijk, op 18 oktober bij Zalk O (twee), op 29 oktober bij Den Oever Nh en op 9 november bij Kijkduin. De laatste **Duinpieper** *A campestris* werd op 27 oktober in De Kennemerduinen gemeld. **Roodkeelpiepers** *A cervinus* waren er van 1 tot 3 oktober in de Eemshaven Gr, begin oktober één (vangst) bij Niel A en enkele bij Lokeren Ovl en op 5 oktober één (vangst) bij Uitbergen. Vanaf 14 december werden weer op diverse plaatsen kleine aantallen **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* gezien. Op 29 en 30 oktober zat er een **Waterspreeuw** *Cinclus cinclus* bij Katwijk, op 8 november één bij Middelburg Z en op 12 en 13 november één bij Zevenhuizen Zh. De eerste **Perzische Roodborst** *Irania gutturalis* voor Nederland, die op 3 en 4 november te Maasland Zh zat, zorgde kort na de Forsters Stern voor hernieuwde beroering. Op 17 november werd een **Westaziatische Roodborsttapuit** *Saxicola torquata maura* ontdekt op de Maasvlakte. Op 11 oktober werd op Vlieland Fr een **Groenlandse Tapuit** *Oenanthe oenanthe leucorhoa* gevangen. Op 24 en 25 oktober werden bij Katwijk 10 000-en **Kramsvogels** *Turdus pilaris* en **Koperwieken** *T iliacus* geteld. Deze trekgolf leverde een **Goudlijster** *Zoothera dauma* op die op 24 oktober zijn einde vond tegen een raam van een bejaardentehuis te Katwijk. Ook de **Beflijster** *T torquatus* was goed vertegenwoordigd dit najaar, met bijvoorbeeld in totaal *c* 100 stuks bij Maarn, waarvan 50 op één dag. Van 19 tot 30 december zat er bij Harchies een **Cettis Zanger** *Cettia cetti.* Op 26 september werd op Vlieland een **Veldrietzanger** *Acrocephalus agricola* gevangen. Dit is het vierde geval voor Nederland. De tweede **Kleine Spotvogel** *Hippolais caligata* voor Nederland werd op 11 oktober bij Almere Fl gevangen. Op 17 oktober werd een **Sperwergrasmus** *Sylvia nisoria* bij Castricum gevangen. Op 30 november ving men daar een **Braamsluiper** *S curruca* van de ondersoort *S c blythi.* Op 4 november werd bij Zeebrugge een **Pallas Boszanger** *Phylloscopus proregulus* gevangen die daar al drie dagen zat. Midden november werd er één bij De Haan Wvl gevangen en op 9 november

Late waarnemingen
Purperreiger *Ardea purpurea,* 20 november, Dordtsche Biesbosch Zh
Lepelaar *Platalea leucorodia,* 23 oktober, Schiermonnikoog Fr
Grauwe Kiekendief *Circus pygargus,* 13 november, IJmuiden Nh
Koekoek *Cuculus canorus,* 13 november, Kijkduin Zh
Boerenzaluw *Hirundo rustica,* 12 november, Kijkduin
Huiszwaluw *Delichon urbica,* 8 november, Den Oever Nh
Gele Kwikstraat *Motacilla flava,* 27 oktober, Ritthem Z
Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus phoenicurus,* 2 november, Zeebrugge Wvl
Tapuit *Oenanthe oenanthe,* 3 januari, Kijkduin
Braamsluiper *Sylvia curruca,* 4 november, Den Oever
Braamsluiper, 5 november, Westkapelle Z
Braamsluiper, 3 januari, Groningen Gr
Tuinfluiter *S borin,* 20 november, Zeist U
Fitis *Phylloscopus trochilus,* 13-24 december, Heist Wvl
Bonte Vliegenvanger *Ficedula hypoleuca,* 31 oktober, Westkapelle
Grauwe Klauwier *Lanius collurio,* 1 november, Ritthem

zat er één bij Katwijk. Op 17 november werd er één bij Heist Wvl gevangen die daar al op 16 november zat. Tenslotte werd er op 30 november één bij Westenschouwen Z gevangen. **Bladkoninkjes** *P inornatus* waren ook dit jaar weer talrijk, met *c* 100 meldingen (70 in Nederland en 30 in België) waarvan 20 vangsten, in oktober. Op Texel zaten er op 11 en 12 oktober minstens 12. Eén pleisteraar verbleef van 8 oktober tot 9 november bij Westkapelle. Alleen al op Vlieland werden in september en oktober 13 exemplaren geringd. Op 4 november werd de eerste **Raddes Boszanger** *P schwarzi* voor België bij Zeebrugge gevangen. De vogel zat hier nog tot 7 november. De derde en de vierde **Bruine Boszanger** *P fuscatus* voor Nederland werden gevangen op Vlieland (deze werd tussen 5 en 9 oktober driemaal teruggevangen) en in De Kennemerduinen op 9 november. In België werd er één gezien te Zeebrugge op 4 en 5 oktober. Een andere waarneming volgde op 3 november aldaar. Op 4 november werd er één bij Blankenberghe Wvl geringd. Te Zeebrugge werd op 4 november een **Oostelijke Tjiftjaf** *P collybita tristis* geringd. Andere vogels met kenmerken van deze ondersoort waren er te Heist op 7 en 8 november en te Blokkersdijk van 21 tot 23 en op 27 december. Deze vogels zaten steeds tussen een 10-tal gewone Tjiftjaffen. **Kleine Vliegenvangers** *Ficedula parva* waren er op 1 en 2 oktober in de Eemshaven, op 4 oktober bij Scheveningen en bij Kijkduin (twee), op 5 oktober bij Zeebrugge (drie) en te Heist, op 9 en 10 oktober bij Kornwerderzand Fr, op 16 en 17 oktober zeker twee op Schiermonnikoog, op 17 oktober op Texel en op Vlieland (vangst), op 18 en 19 oktober bij Zeebrugge, in de eerste week van november bij Assenede (vangst), van 1 tot 3 november bij Sint Laureins Ovl (vangst), op 3 en 4 november te Almere en van 9 tot 11 november bij Oostende. Evenals vorig jaar werd er eind december te Namen Nm een **Rotskruiper** *Tichodroma muraria* gezien. Vorige winter (1985-86) overwinterde er trouwens ook één in een steengroeve bij Luik Lk. Van 17 oktober tot zeker 12 november werden er **Kortsnavelboomkruipers** *Certhia familiaris* op Schiermonnikoog gezien (tot vijf exemplaren op één dag). Vóór 17 oktober was er daar al één gevonden en op deze dag werd er één gevangen. Op 20 november werd er één bij Knokke Wvl gevangen. Verder waren er waarnemingen op 21 november op Terschelling, op 22 november bij Katwijk en van 29 december tot ver in januari bij Wieringerwerf Nh. **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* op trek werden gezien op 9 en 13 oktober op het Muiderzand Fl, op 15 oktober in de Eemshaven en op 17 oktober bij Castricum en in De Kennemerduinen. Van 24 oktober tot 29 november zaten er tot maximaal zes te Harchies. Op 4 oktober werd een **Kleine Klapekster** *Lanius minor* bij Blokkersdijk gemeld en op 13 oktober één bij Oosterwolde Fr. Op 6 december zat er een **Notekraker** *Nucifraga caryocatactes* bij Exloo D. Op 5 oktober werd een juveniele **Rose Spreeuw** *Sturnus roseus* gemeld te Meijendel Zh en op 11 en 12 oktober zat er één op Texel. Vanaf begin

30 Bladkoninkje *Phylloscopus inornatus,* Maasvlakte, Zuidholland, oktober 1986 *(René Pop)*
31 Rose Spreeuw *Sturnus roseus* en Spreeuw *S vulgaris,* Texel, Noordholland, oktober 1986 *(Guus Hak)*

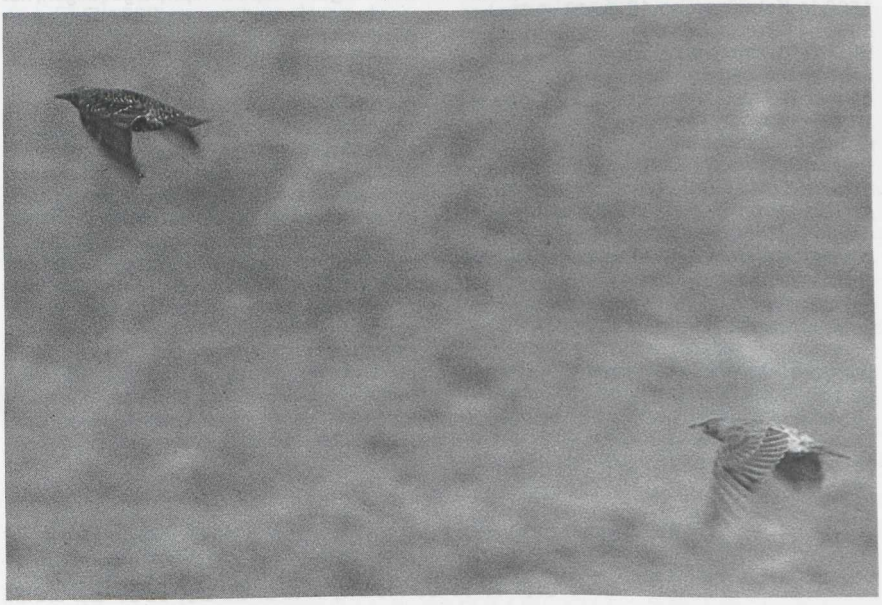

32 Roodmus *Carpodacus erythrinus,* Koog aan de Zaan, Noordholland, november 1986 *(Guus Hak)* **33** Maskergors *Emberiza spodocephala,* Westenschouwen, Zeeland, november 1986 *(Aad Vuyk)*

november was er een invasie van **Grote Barmsijzen** *Carduelis flammea flammea* met op 7 november 2500 en op 13 november 1500 te Katwijk en op 12 en 13 november 5500 bij Kijkduin. De volgende vangsten van **Witstuitbarmsijzen** *C hornemanni* werden ons gemeld: begin november AW-duinen Nh, Leuven B, Aalst Ovl en Schelle A en op 14 en 23 november en 10 december bij Tongeren O. Begin augustus werden er aan de kust van België al verschillende **Witbandkruisbekken** *Loxia leucoptera* gevangen. Op 27 september en 3 oktober werd op Vlieland dezelfde **Roodmus** *Carpodacus erythrinus* gevangen. Van 15 tot 17 november zat er een vrouwtje bij Koog aan de Zaan Nh. Van 6 tot 8 november werd bij Vijfhuizen Nh een mannetje **Mexicaanse Roodmus** *C mexicanus* gezien. Op 18 oktober werd op Texel een **Bosgors** *Emberiza rustica* gemeld. **Dwerggorzen** *E pusilla* waren er op 23 september op Vlieland (vangst), op 16 en 17 oktober op Texel, op 27 oktober bij Katwijk, op 9 november bij Kijkduin en op 12 november bij Castricum (vangst). Op 16 november werd te Westenschouwen een onvolwassen mannetje **Maskergors** *E spodocephala* gevangen, het vierde geval van deze soort voor Europa en de derde nieuwe soort voor Nederland in deze novembermaand.

LAATSTE NIEUWS Een mannetje **Stellers Eider** *Polysticta stelleri* werd op 28 januari ontdekt bij de Houtribsluizen Fl en was de volgende dag alweer verdwenen. Na een loos alarm voor een vrouwtje Rosse Stekelstaart *Oxyura jamaicensis* te Amsterdam Nh was het kort daarna — op 1 februari — te Utrecht U echt raak met een vrouwtje **Witkopeend** *O leucocephala.* Op 7 februari werd er een **Giervalk** *F rusticola* in de Eemshaven gezien. De actieve vogel noopte menigeen tot een vergeefse reis naar het hoge noorden maar werd tot eind februari nog af en toe in dezelfde omgeving gesignaleerd. Van 9 tot 14 februari zat er een eerste winter **Ivoormeeuw** *Pagophila eburnea* op het strand van Schiermonnikoog.

Ruud M van Dongen, Leeuwerikstraat 5bis, 3514 CP Utrecht
Gerald Driessens, Bosstraat 44, 2500 Lier, België
Peter W W de Rouw, Warande 23, 3507 ZB Zeist

DUTCH BIRDING HOUDT OPRUIMING!!
DUTCH BIRDING CLEARANCE-SALE!!

50% korting op oude nummers.
50% discount on back numbers.

Maak nu uw jaargangen compleet voor f 2,50 per nummer (normale prijs f 5,00).
Complete your volumes now at DFL 2.50 per issue (usual price DFL 5.00).

Deze aanbieding is slechts geldig van 1 april tot 30 september 1987. *This offer is only valid from 1 April to 30 September 1987.*

Kruis hieronder de gewenste nummers aan en stuur dit formulier ingevuld naar: Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam. *Please tick below the issues you want and send to: Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands.*

jaargang/*volume* nummer */number*

- ☐ 1 (1979): 1 - uitverkocht/*sold out*
- ☐ 1 (1979): 2/3
- ☐ 1 (1979): 4
- ☐ 2 (1980): 1
- ☐ 2 (1980): 2 - uitverkocht/*sold out*
- ☐ 2 (1980): 3
- ☐ 2 (1980): 4
- ☐ 3 (1981): 1 - uitverkocht/*sold out*
- ☐ 3 (1981): 2
- ☐ 3 (1981): 3 - uitverkocht/*sold out*
- ☐ 3 (1981): 4
- ☐ 4 (1982): 1
- ☐ 4 (1982): 2
- ☐ 4 (1982): 3
- ☐ 4 (1982): 4
- ☐ 5 (1983): 1
- ☐ 5 (1983): 2/3
- ☐ 5 (1983): 4
- ☐ 6 (1984): 1
- ☐ 6 (1984): 2
- ☐ 6 (1984): 3
- ☐ 6 (1984): 4
- ☐ 7 (1985): 1
- ☐ 7 (1985): 2
- ☐ 7 (1985): 3
- ☐ 7 (1985): 4
- ☐ 8 (1986): 1 - uitverkocht/*sold out*
- ☐ 8 (1986): 2
- ☐ 8 (1986): 3
- ☐ 8 (1986): 4

Bestellingen van 10 of meer nummers worden portvrij verzonden. *Orders of 10 issues or more are sent post free.*

Photocopieën van uitverkochte nummers zijn tegen kostprijs (f 10) te bestellen. *Xerox-copies of sold out issues can be ordered at cost-price (DFL 10).*

Naam/*Name* .....

Adres/*Address* .....

.....

Handtekening/*Signed*

Opsturen naar/*send to: Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam*

Betaal na ontvangst van onze acceptgiro. *Do not send money now, you will be invoiced.*

architectura+natura
international booksellers
Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-23 61 86 - Holland

THANS VERKRIJGBAAR:

The Birds of Israel – Het eerste complete vogelboek over Israël! 256 pp & 60 kleuren-foto's ƒ 73,55

Tracks & Signs of the Birds of Britain and Europe – Een zeer fraai determinatiewerk voor sporen, veren, schedels etc. van vrijwel alle Europese vogels. 232 pp & meer dan 1000 illustraties ± ƒ 75,--

THE QUARTERLY ORNITHOLOGICAL JOURNAL

ALAUDA

The French ornithological journal *Alauda* contains scientific papers on the study of wild birds concerned with their anatomy, ethology, feeding, moult, reproduction, migration, population dynamics, vocal behaviour etc.
Coverage is worldwide but mainly western Palaeartic and particularly French and West African. Papers have an English summary. There is a selected review of recent ornithological literature.
Copies of most back numbers are in stock and can be supplied on request.
AN ANNUAL SUBSCRIPTION of 250 FF, entitles a private member to four copies of ALAUDA. Institutional subscription 280 FF.
ALSO AVAILABLE: Sound recordings of some of the more difficult West African birds — A set of 10 LP records (specially produced by ALAUDA) and accompanying notes - 500 FF.

If interested please contact:
The Secretary, Alauda, Ecole Normale Supérieure, 46 rue d'Ulm, F-75230 PARIS Cedex 05.

DIE VOGELWELT

Ornithological Scientific Journal

Papers on population ecology, dispersion, biology of reproduction and feeding, faunistics, distribution, ringing and other items of field ornithology, bird preservation; also observation reports, ecological news, bookreviews, photos.

Highly qualified and recognized experts in their field make up our editorial board. German language articles summarized in English.

Indispensable for serious researchers and ecologists.

Six issues p. a. Subscr. DM 36,— plus postage. Students entitled to 20 % rebate on proof of college enrolment.

Enquiries to:

Duncker & Humblot, Publishers
Post Box 410329, D–1000 Berlin 41

AMERICAN BIRDS

Published by the National Audubon Society

A yearly subscription to America's foremost birding journal includes:

Four seasonal issues *plus* the mammoth Christmas Bird Count Issue, featuring the world's largest and longest-running bird census.

Each issue features:

- Quarterly reports on bird distribution throughout the U.S., Canada, the West Indies, and the Mexican border area.
- Detailed articles on identification, rare occurrences, behavior, ecology, birding sites, distribution, centers of learning, and other important birding topics.
- Full-color photographs and illustrations, book reviews, announcements, and advertisements.

Yearly subscriptions: $30. (US $ only)

Write to: *AMERICAN BIRDS*
950 Third Avenue
New York, NY 10022

IS DIT DE TOEKOMST VAN ANTARCTICA?

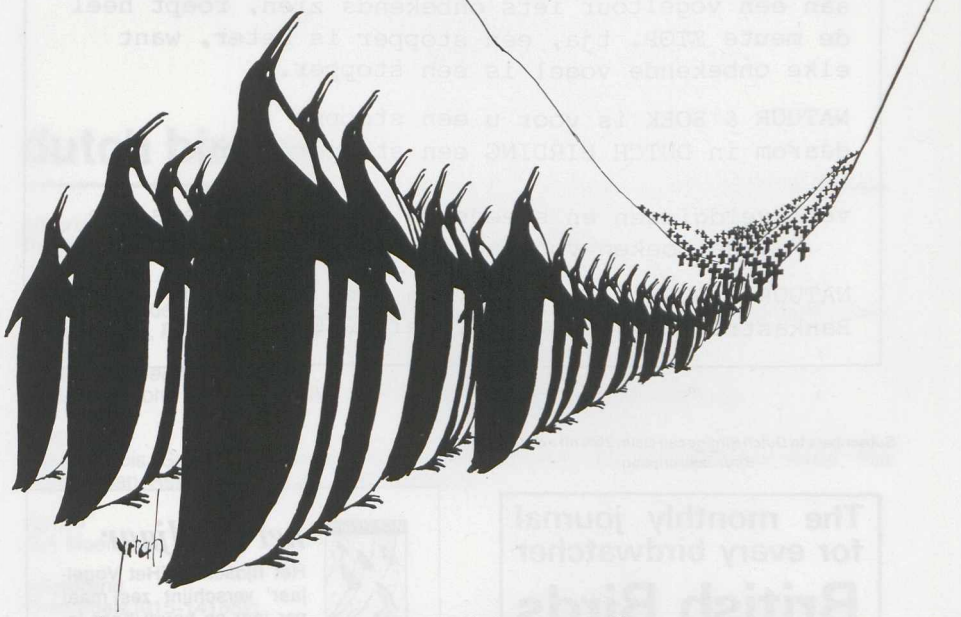

Antarctica moet onaangetast blijven en Greenpeace voert daar aktie voor. Zoals altijd doen we dat zonder geweld. Maar zonder uw hulp zijn we nergens. Word daarom ook donateur van Greenpeace. Uw gift helpt ons echt enorm.

Ik help Greenpeace en word donateur. Als ik minimaal een tientje stort, krijg ik bovendien 4 x per jaar de Greenpeace kwartaalkrant. Deze bon gaat naar: Greenpeace Nederland, antwoordnummer 10734, 1000 RA Amsterdam.
Bellen mag ook: 020-261877.

GREENPEACE

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

ZONDER UW HULP ZIJN WE NERGENS.

Advertentieruimte aangeboden door *Dutch Birding*

NATUUR & BOEK

specalist voor bioloog en natuurliefhebber

S T O P - een stopper is beter

voor een pietje dat je al tienmaal hebt gezien stop je niet altijd meer - maar als de deelnemers aan een vogeltour iets onbekends zien, roept heel de meute STOP. tja, een stopper is beter, want elke onbekende vogel is een stopper.

NATUUR & BOEK is voor u een stopper
daarom in DUTCH BIRDING een stopper voor u

veel veldgidsen en steeds de nieuwste titels aan vogelboeken voorradig

NATUUR & BOEK is voor u toch geen onbekende meer!
Bankastraat 10, Den Haag, tel. 070 - 505648

Subscribers to *Dutch Birding* can claim 25% off a *British Birds* subscription.

The monthly journal for every birdwatcher

British Birds

. . . full of variety . . .
well illustrated . . .
always readable . . .

Why not give 'BB' a try?

Ask for a free sample copy from Mrs. Erika Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham, Bedford.

het Vogeljaar

Het tijdschrift 'Het Vogeljaar' verschijnt zes maal per jaar en houdt haar lezers reeds 35 jaar op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van vogelstudie en vogelbescherming.

'Het Vogeljaar' wordt als het meest informatieve vogeltijdschrift in de Benelux beschouwd.

Omdat het geen commercieel blad is kan de abonnementsprijs uiterst laag gehouden worden.

Door overmaking van **f 20,--** op postbanknummer **964 472** ten name van Administratie 'Het Vogeljaar', Laan van Altena 30, 2613 AJ Delft, onder vermelding **'nieuw abonnee'** ontvangt u behalve de gehele 35ste jaargang ook ons themanummer over de Huiszwaluw van 104 bladzijden dik (ingenaaid).

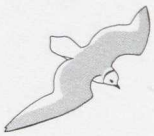

dutch birding

editorial address
Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam (020-235049)

editors
Arnoud van den Berg, Kees Hazevoet, Edward van IJzendoorn, Dirk Moerbeek, Hans Schekkerman, Rombout de Wijs

photographic editor
René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel (010-4508879)

contributors
Hans Gebuis, Guus Hak, Andreas Helbig, Anthony James, Arie de Knijff, Karel Mauer, Piet Munsterman, René van Rossum, Fred Vogelzang

lay out
Dirk Moerbeek

advertising
Enno Ebels (015-141652)

subscriptions
DFL 30 (Netherlands) or BF 550 (Belgium and Luxembourg) annually. Other countries DFL 40. Postal giro account 41 48 343 in the name of Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam. Bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of Dutch Birding Association. Belgium postal giro account 000-1592468-19 in the name of Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

For information, subscriptions, changes of address, and complaints, write to: Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

Dutch Birding is the quarterly journal of the Dutch Birding Association. It publishes papers and notes on morphology, distribution and movements of birds in the Netherlands and Belgium and elsewhere in the Palearctic Region. It also publishes notes on behaviour of birds.

© Stichting Dutch Birding Association 1987. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

Printed by Rob Stolk BV, Gerard Doustraat 16, 1072 VP Amsterdam

dutch birding

jaargang 9 nummer 1 maart 1987 *volume 9 number 1 March 1987*

artikelen

1 Spelregels voor vogelaars *Bestuur Dutch Birding Association*
2 Voorkomen, herkenning en status van flamingo's in Nederland *Arnoud B van den Berg*
8 Siberian Water Pipits in Israel *Hadoram Shirihai & Peter R Colston*

mystery photographs

13 Mystery photograph 22: South Polar Skua *Arnoud B van den Berg*

mededelingen

15 Great Northern Diver with completely pale bill *C J (Kees) Camphuysen*
15 Black-necked Grebe with chestnut-red neck and breast *Luc Verroken & Dirk Verroken*
16 Probable African Night Heron in Cyprus in April 1984 *Gerald J Oreel*
17 Tricolored Heron on Azores in October 1985 *John Parrott, John Phillips & Viv Wood*
20 Harlequin Duck in Norway in June 1986 *G (Staf) Elsermans*
21 Steppekiekendief op Schiermonnikoog in april-mei 1985 *Paul de Heer & C J (Kees) Hazevoet*
25 Kleden van leucistische Zilvermeeuw *Joop Jukema*
28 Veldrietzanger ook al in oktober 1982 te Makkum *J A de Vries*

brieven

29 Iris, leg and mantle colour of Mongolian Yellow-legged Gull *Peter R Kennerley*

varia

30 Namaqua Dove *Editors*

dba-nieuws

32 International Identification Meeting *Arnoud B van den Berg*

aankondigingen

33 Formation of West Palearctic List Committee
34 Gewijzigd inzendadres CDNA
34 Inventarisatieatlas
34 Medmaravis register of seabird researchers
34 Ringing and migration surveys at Eilat in Israel

verzoeken

34 Schedels van meeuwen en jagers

recente meldingen

35 Recente meldingen: oktober, november en december 1986 *Ruud M van Dongen, Gerald Driessens & Peter W W de Rouw*

tekeningen

8 Siberian Water Pipit *Anthus rubescens japonicus (Clive Byers)*